К КУЛЬТУРА

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА № 26 (288) 5 — 11 ліпеня 1997 г. КОШТ 2000 РУБЛЁЎ

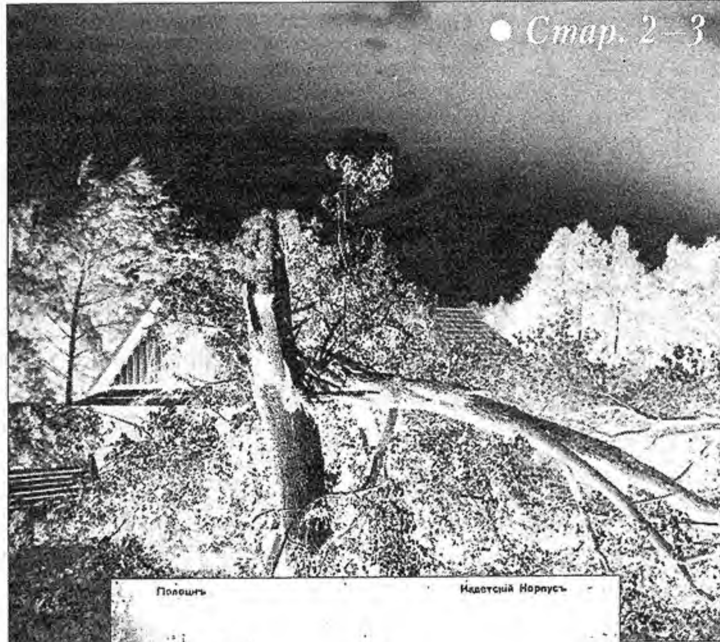
ІНФАРМУЕ

СВЕТЛЫХ СВЯТОЧНЫХ ДЗЁН ВАМ, ЛЮДЗІ!

СЁННЯ Ў НУМАРЫ

● Стар. 2

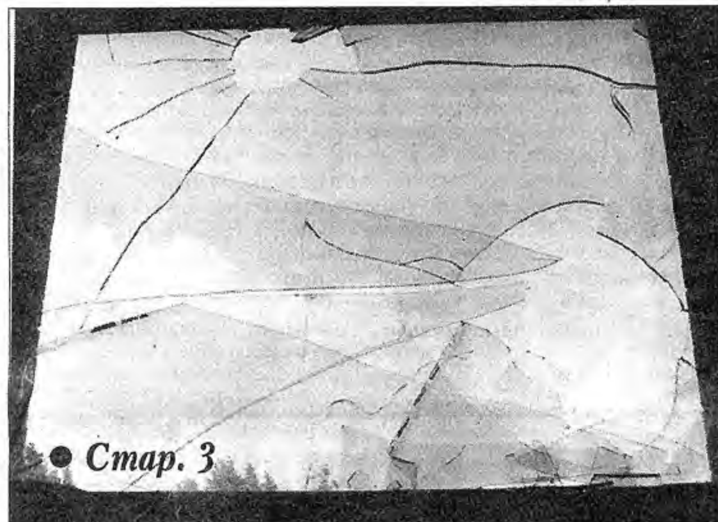

● Стар. 2—3

● Стар. 2—3

● Стар. 3

П
ПАДЗЕІ
ПРАБЛЕМЫ
ПРАГРАМЫ
ПРАЕКТЫ
ЧЭРВЕНЬ — ЛІПЕНЬ
СІТУАЦЫЯ

● Стар. 9

МА-СТЫ-ХІН
● Стар. 4—5

● Стар. 11

ЧЭРВЕНЬ
ПРАЗ ПРЫЗМУ "БАГЕМНАГА" ШКЛА:
А
АПРАБАЦЫІ
АВАЦЫІ
АНТУРАЖ
АЖЫЯТАЖ

● Стар. 10

● Стар. 12

● Стар. 10—11

№ 26 5 — 11 ліпеня 1997 г.

НЕ РУЙНУЙЦЕ ТРАКТАРАМ ПАДМУРАК

Сярэдзіна лета ў нас традыцыйна — пік "фестывальнага" сезона, сёлета асабліва багатага на гучныя падзеі. На фоне пышных урачыстасцяў з нагоды новага Дня незалежнасці, "930-годдзя Мінска" (дарэчы, не заснавання, а першага зруйнавання), міжнароднага Шагалаўскага пленэру і ўжо блізкага "Славянскага базару" застаўся амаль незаўважным двайны юбілей гонару і сумлення беларускай літаратуры — Янкі Купалы: неўзабаве споўніцца ўжо 115 гадоў з дня нараджэння паэта і 55 — з дня ягонай трагічнай смерці ў Маскве.

Дасюль, дарэчы, няма пэўнасці — забіў сябе Купала сам, даведаўшыся пра блізкі арышт, або быў знішчаны па загаду кагосьці з савецкага кіраўніцтва. Пэўна можна сцвярджаць толькі тое, што Купала і сталінізм нават пры ўсіх спробах кампрамісу не маглі фізічна суіснаваць доўгі час у адной дзяржаве. Мала хто ведае, што праз два дні пасля смерці паэта ў акупаваным немцамі Мінску памерла ад сардэчнага прыступу ягоная маці Дамініка Іванаўна. Атрымаць вестку пра крывавую смерць сына матчына сэрца магло хіба што ад Неба. Іх пахавалі ў адзін дзень — 1 ліпеня 1942 года. 35 гадоў таму урну з парэшткамі Купалы перавезлі ў Мінск і перапахавалі непадалёк ад магілы маці на Вайсковых могілках.

У межах падрыхтоўкі да юбілею песняра Міжнародны фонд Янкі Купалы і народны фотаклуб "Мінск" выступілі з ініцыятывай стварэння фотагалерэі мясцін, у якіх нарадзіліся лепшыя творы песняра. Ужо ўдалося рэалізаваць частку гэтага доўгатэрміновага праекта. Міжнародны фотапленэр "Па Купалаўскіх мясцінах", які, будзем спадзявацца, станецца традыцыйным, сёлета закрануў пераважна Лагойшчыну і Маладзечаншчыну. Фотамастакі працавалі ў Вязынцы, Акопах, Малых Бесядах, Жукаўцы ды іншых вёсках і хутарах, праз якія прайшоў жыццёвы і творчы шлях класіка нашай літаратуры.

Многія мясціны, вядома, выглядаюць ужо зусім інакш, чым у купалаўскія часы. Напэўна, большасць насельніцтва ў іх складаюць ужо не сяляне, а дачнікі. Знікае не толькі духоўная аўра радзімы паэта: святыя для кожнага свядомага беларуса мясціны часам нявечацца і фізічна. У Вязынцы нядаўна разбурылі масток праз крынічку. У Акопах скралі з прыдарожнага валуна велізарную дошку з вершам песняра, бо яна была зроблена з каштоўных каляровых металаў. Яшчэ раней у тых жа Акопах нехта зруйнаваў трактарам падмурак, на якім стаяла хата сваякоў Купалы, — шукаў прыхаванае, па чутках, да лепшых часоў золата. Дзікун-механізатар, напэўна, здзівіўся б, калі б хто сказаў яму, што вершы могуць быць даражэйшымі за золата, асабліва калі яны, як у выпадку Купалавых вершаў, самі сталі падмуркам дзяржавы. Мемарыяльную дошку на адноўленым будынку нехта расстраляў з паляўнічай стрэльбы. Паляванне на Купалу працягваецца і пасля ягонай смерці...

Таму натуральна, што фотамастакі здымалі пераважна тое, што захавалася амаль нязменным з пачатку стагоддзя, — валуны і рачулкі, туман над лугамі, гульню святла ў лістоце старых дрэваў. Менавіта гэта, напэўна, натхняла Купалу, абуджала ўяўленне і супакойвала душу песняра. Рызыкну назваць многія здымкі псіхадэлічнымі ў лепшым сэнсе гэтага слова — мройнымі, "высненымі". Пакуль ёсць у Беларусі такія краявіды — ёсць і надзея на з'яўленне новых геніяльных паэтаў. Асобна хацелася б адзначыць серыю Хенрыка Рагазінскага "Хаты Беласточчыны": стылізацыя пад архіўныя здымкі пачатку стагоддзя даволі актуальная ў сучаснай эстэтыцы фотамастацтва.

У пленэры бралі ўдзел 13 майстроў з чатырох братніх краін: Альбэрт Цэхановіч (кіраўнік праекта), Яўген Казюля (лепшы, на мой погляд, фотакар БелТА), Стасіс Жвіргждас (Літва), Яўген Камароў (Украіна), Юрый Васільеў (старшыня фотаклуба "Мінск") і іншыя. Іхняя праца, можна меркаваць, паспрыяе захаванню "тэрыторыі Купалы" і непасрэдным чынам: мясцовыя жыхары і ўлады цяпер з большай павагай пастаўяцца да помнікаў прыроды і культуры, якія здымалі шаноўныя госці.

Творы з фотапленэра.

У адрозненне ад іншых сёлетніх пленэраў, удзельнікі Купалаўскага ніякіх прызоў ці ганарараў, апрача ганаровых дыпломаў, не атрымалі: грошай на гэта ў дзяржавы сёння няма. Ад імя рэдакцыі падзячым за дапамогу ў ягонай арганізацыі ТАА "Дайнова-Цэнтр", Маладзечанскаму райвыканкаму і прадстаўніцтву фірмы "Фуджы-фільм" у Беларусі.

Супрацоўнікі Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы, дзе 4 ліпеня адкрылася выстава па выніках пленэру, мараць выдаць буклет з рэпрадукцыямі лепшых твораў, але і тут без спонсараў нічога не атрымаецца.

Выстава (а гэта больш за 100 твораў) будзе працягвацца да пачатку жніўня, а потым вырушыць у вандроўку па абласных цэнтрах краіны. Наведайце — не пашкадуеце! Магчыма, гэтыя краявіды натхняць і вас на што-небудзь добрае, як натхнілі Купалу.

Юрась БАРЫСЕВІЧ

P.S. 7 ліпеня ў 11.00 у парку імя Янкі Купалы адбудзецца ўскладанне кветак да помніка песняру.

Рэдакцыя выказвае ўдзячнасць дырэктару Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы Жанне Дапкюнас за дапамогу ў падрыхтоўцы матэрыялу.

БУСЛЫ ПРАДЧУВАЛІ БЯДУ...

Своеасаблівым помнікам-падзякай народнаму паэту Якубу Коласу з'яўляюцца створаныя на яго радзіме філіялы музея ў Смольні, Акінчыцах, Альбуці. Выбітная гадавіна — 115 гадоў з дня нараджэння славутага беларускага песняра, якую нельга абмінуць, — свята. І вось стыхія вырашыла адзначыць гэтую гадавіну па-свойму...

23 чэрвеня ў 18 гадзін наляцела на стаўбцоўскі край бяда — ураган. Сведкі распавядаюць, што нечакана ўдалечыні з'явілася агромністая філетавая хмара, пад якой клубіўся туман. І калі хмара насунулася блізка, стала цёмна як ноччу. Людзі, якім зараз больш за 80 гадоў, кажуць, што ніколі ў сваім жыцці не бачылі падобнага, нават у Вялікую Айчынную вайну бамбардзіроўка выглядала куды спакайней... Ад урагану дрэвы закручваліся ў косы, ламаліся на дамах дахі, гул стаяў страшэнны. У вёсцы Верацішчы загінуў чалавек, у іншых вёсках шмат людзей былі паранены. Адна жанчына атрымала пераломы ключыцы, калі вецер збіў яе з ног і літаральна кідаў па асфальце.

А часам здараліся выпадкі, падобныя да чорных гумарэсак... Напрыклад, два хлапцы добра падпілі, нешта святкуючы. Адзін зайшоў у прыбіральню... Як жа ён здзівіўся, калі яго разам з прыбіральняй зашпурнула аж за пятнаццаць метраў!.. І прыйшлося хлопцу выбірацца праз вочка, бо прыбіральня легла на дзверы.

Не абмінула навала і музейны комплекс Якуба Коласа...

З дырэктарам Стаўбцоўскага дома культуры Міхасём Міткевічам мы і наведалі Акінчыцы. У доме, дзе нарадзіўся паэт, пашкоджаны чаротавы дах; паваленыя бярозы і таполі. Мясцовы супрацоўнік філіяла музея Якуба Коласа ў Акінчыцах Юры Міцкевіч паказвае пустое гняздо буслоў — яны сёлета тут не пасяліліся, мабыць, прадчувалі нябеспеку.

Далей мы едзем на сядзібу Коласа, дзе ўсё прасякнута духам паэмы "Новая зямля". Там нараджаліся радкі гэтага славутага твора. Міхась Міткевіч, які цытуе нам вершы паэта, раптам паведамляе, што мы на старажытным Екацярынінскім тракце (Нясвіж—Мінск) — тут калісьці раз'язджалі карэты. На жаль, тракт выглядае цяпер зусім не так, як стагоддзі таму, — брукаванка і верставыя слупы зніклі. Адзінае, што нагадвае аб ім, — гэта палі ад моста на Нёмане.

І вось наша машына збочвае на лясную дарогу. Тут відавочніцца моц прамінулай буры — усюды паваленыя дрэвы. Легкавая машына ледзь пра-ціскаецца паміж ствалоў, кожную хвіліну мы рызыкуем, бо ад лёгкага похапу ветру дрэвы, што навіслі над дарогай, могуць зваліцца на нас. Нарэшце Міткевіч паведамляе, што мы прыехалі, і сапраўды — перад намі сядзіба Коласа. Але яе выгляд наганяе сум — паўсюль паваленыя векавыя дрэвы.

КАБ МЕЦЬ —

Не так даўно ў Доме ўрада ў Мінску адбылася пашыраная рабочая нарада пры Камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу. У рабоце нарады прынялі ўдзел кіраўнікі рэстаўрацыйных арганізацый краіны, адказныя работнікі Міністэрстваў эканомікі, фінансаў і культуры. У парадку дня нарады стаяла адно пытанне, абмеркаванне якога, па сутнасці, і паказала сапраўдны стан аднаўлення гістарычных помнікаў на Беларусі: "Аб выкарыстанні выдзеленых бюджэтных сродкаў на аб'ектах рэстаўрацыі рэспублікі і мерах па выкананню планавых заданняў 1997 года". Нарада прайшла пад старшынствам Уладзіміра Плецюхова, старшыні Камісіі, і ягонага намесніка Мікалая Шаўцова.

Па зразумелых прычынах стан рэстаўрацыйных работ не абмяркоўваўся на такім высокім узроўні паўтара года. За гэты час праблемаў не паменшала, але на месцах, у абласцях, яны вырашаліся па-рознаму, у адпаведнасці з прафесійнымі якасцям кіраўнікоў мясцовых рэстаўрацыйных арганізацый. Гэта вынікала і з даклада Васіля Буканя, старшыні Камітэта па рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў Міністэрства культуры, і з выступленняў у спрэчках кіраўнікоў абласных упраўленняў. Сп.Букань адзначыў як лепшых Віцебскую, Брэсцкую, Мінскую вобласці. Слабыя паказчыкі па рэстаўрацыі ў Гродзенскай вобласці, толькі пачынаецца выпраўленне спраў у Гомельскай. Зусім дрэнна — у Магілёўскай вобласці, Камітэт быў нават вымушаны прыняць строгія адміністрацыйныя меры да кіраўніцтва "Магілёўрэстаўрацыі". Адзначана, што, нягледзячы недахоп сродкаў, Мінфін ажыццяўляе фінансаванне работ дакладна і ў адпаведнасці з бюджэтам.

Між тым выступоўцы ў спрэчках адзначылі, што ў галіне рэстаўрацыі паўсталі іншыя сур'ёзныя праблемы. У выніку малога аб'ёму вылучаных сродкаў з галіны зыходзяць каштоўныя спецыялісты, якія рыхтаваліся некалькі гадоў ці нават дзесяцігоддзяў. Кадры губляюцца беззваротна, бо, каб працаваць у рэстаўрацыі, мала быць проста будаўніком ці рамеснікам. Прыходзіць у занялад матэрыяльна-тэхнічная база рэстаўрацыйных арганізацый; чым далей, тым больш будзе патрэбна сродкаў, каб давесці яе стан да рабочага ўзроўню. Вельмі востра стаіць пытанне аб праектных работах. Некаторыя з арганізацый амаль не маюць "задзелаў" праектаў. Гэта значыць, калі нават будуць сродкі, працаваць яны не змогуць. Што да сродкаў, то тыя з кіраўнікоў, хто здолеў знайсці магчымасці пазабюджэтнага фінансавання, або за кошт арэнды, або іншым спосабам, цяпер маюць сапраўдныя поспехі і ўпэўненасць у добрых выніках працы ў будучыні. І цалкам слушна прагучала заўвага сп. Зміцера Бубноўскага, старшыні Камітэта па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры: "Танная рэстаўрацыя — гэта сапсаваныя каштоўнасці!"

Па выніках даклада, абмеркаванняў і прапаноў была прынята пастанова.

Ігар КЛОКАЎ

ПАСТАНОВА

Камісіі па адукацыі, культуры, навуцы і навукова-тэхнічнаму прагрэсу Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь

"Аб некаторых мерах па далейшаму ўдасканальванню і развіццю рэстаўрацыйнай галіны ў рэспубліцы"

(скарочана)

"1. Лічыць рэстаўрацыйную галіну ў рэспубліцы адным з прыярытэтных накірункаў у дзейнасці Камісіі...

Кіраўніцтву Камітэта па рэстаўрацыі і кансервацыі помнікаў (В.В.Букань) пастаянна інфармаваць Камісію аб стане і развіцці матэрыяльна-тэхнічнай базы ..., замацаванні на месцах кадраў рэстаўрацыйнай галіны, іншых перспектыўных накірунках, найбольш складаных і невырашальных праблемах у рабоце рэстаўратараў.

2. Прасіць Міністэрства эканомікі і Міністэрства фінансаў ... пры фарміраванні рэспубліканскага бюджэту на наступныя гады паволічыць выдзяленне аб'ёмаў сродкаў на рэстаўрацыю і кансервацыю помнікаў гісторыі і культуры.

3. ...Прасіць Гродзенскі і Магілёўскі аблвыканкамы аказаць практычную дапамогу рэстаўрацыйным арганізацыям па мабілізацыі іх кадраў на рытмічную работу...

4. ...Падтрымаць кіраўніцтва Камітэта ў пытаннях акцыяніравання дзяржаўнай уласнасці, раздзяржаўлення, прыватызацыі рэстаўрацыйных арганізацый...Рэкамендаваць кіраўніцтву Камітэта ўнесці ў Савет Міністраў прапановы аб новай

Мясцовы супрацоўнік музея Соф'я Міцкевіч распавядае пра стыхію, пра незваротныя страты спадчыны. Асабліва шкадуе дрэвы, якія стаялі тут з часоў Коласа, — гэта пра іх ён пісаў у "Новай зямлі". З болем кажа пра разбураны унікальны мемарыяльна-мастацкі комплекс "Шлях Коласа", на ўзнаўленне якога запатрабуюцца немалыя грашовыя сродкі. Але ўзнавіць былую прыгажосць навакольных мясцін — немагчыма. Добра яшчэ, што захаваліся ўсе драўляныя скульптуры, зробленыя ў 1990 годзе творцамі, якія сабраліся з усіх куткоў Беларусі. Гэта працы Корабава, Супрунчака, Дзялендзіка і інш. Яны сваімі натхненнем і рукамі паспрабавалі данесці да нас дух "Новай зямлі".

Спадарыня Міцкевіч кажа, што як быццам сам Бог накрыў далонямі ўсе скульптуры — вакол нібы лесапавал, а яны цэлыя... Мы хацелі паглядзець на ацалелыя скульптуры, але не змаглі прадрацца праз буралом. Ды і супрацоўнікі музея папярэдзілі: лепш не хадзіце, бо раптам уздымецца вецер і вас можа заваліць.

Для музейнага комплексу гэтакія наступствы пасля навалы, натуральна, катастрафічныя. Напрыклад, цяпер на працягу пяці кіламетраў няма дарогі да турбазы "Высокі бераг". Больш за ўсё пацярпела экспазіцыя "Шлях Коласа" — на доўгі час мы пазбаўлены магчымасці хадзіць гэтым шляхам.

Зміцер ВОЛКАЎ
Фота Генадзя ЖЫНКОВА

Кампетэнтнае меркаванне

"СЛАВЯНСКІ БАЗАР": ЭНТУЗІЯЗМ ПАЧАЎ СЦІХАЦЬ?

10 — 16 ліпеня Віцебск чарговы раз прымае ўдзельнікаў і гасцей "Славянскага базару". Фестываль ужо даўно стаў традыцыйным і папулярным. Яго транслюе тэлебачанне 46 краін свету. Што нас, гледачоў, чакае сёлета, якія сюрпрызы нам падрыхтаваны, з якімі цяжкасцямі сутыкнуліся арганізатары? Наш суразмоўца — член журы фестывалю "Славянскі базар" паэт Уладзімір НЯКЛЯЕЎ.

— Спадар Уладзімір, што нас чакае на сёлетнім фестывалі?

— Традыцыйна праграма фестывалю вельмі насычаная. Акрамя выступленняў удзельнікаў з 17 краін — канцэрты і вечары гасцей, дзіцячы фестываль. Ад Беларусі ў фестывалі ўдзельнічаюць Марына Жолудзева, пераможца "Зорнай ростані", і салістка аркестра Міхаіла Фінберга Стэла, якая заняла на "Зорнай ростані" другое месца. У якасці гасцей Беларусь будуць прадстаўляць: студыя "Сябры", Аляксандр Саладуха, гурт "Палац", ансамбль "Чысты голас", ансамбль "Камерата". На працягу ўсяго фестывалю будзе выступаць Дзяржаўны канцэртны аркестр Рэспублікі Беларусь пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга.

— Што адрознівае першыя і апошнія фестывалі?

— З кожным разам у арганізатараў усё менш сродкаў на правядзенне фестывалю. Сродкі павінны складацца з узносаў Беларусі, Расіі, Украіны. У мінулым годзе Украіна грошай не ўнесла. Расія толькі частку сумы дала. Па сутнасці, увесь гэты груз кладзецца на плечы Беларусі. Гэта негатыўны бок. А з другога, станоўчага боку, фестываль набывае ўсё большую папулярнасць і дае магчымасць нашым выканаўцам стаць вядомымі і за межамі краіны.

— Беларусь як арганізатар мае права выстаўляць на фестываль трох удзельнікаў, мы выстаўляем толькі двух, а ў мінулым годзе ад Беларусі была толькі адна канкурсантка. Чаму так сталася?

— Атрымалася так таму, што не маглі дамовіцца, хто паедзе. Першым удзельнікам аўтаматычна становіцца пераможца "Зорнай ростані". А наконт іншых трэба было паклапаціцца, сабраць магчымых кандыдатаў, праслухаць, выбраць... Трэба было адпаведным людзям сабрацца ў адпаведным месцы і зрабіць нейкую работу, патраціць на гэта час. Відаць, у іх не было на гэта жадання.

— У якім стане у Беларусі шоу-бізнес?

— Яго ў нас пакуль проста няма і на цяперашні момант не можа быць. Яго не хочуць — значна прасцей, каб было так, як ёсць: загадалі — спевакі паехалі і паспявалі.

— А ў перспектыве?

— Зразумела, што ён з'явіцца. Нехта падыме гэтыя грошы, яны не могуць проста так ляжаць на дарозе. Але ці наш, беларускі гэта будзе шоу-бізнес? Хутчэй за ўсё ён будзе наплыўны, іншародны.

Вельмі шкада, што складваецца такая сітуацыя. Летась нашай канкурсантцы на "Славянскім базары" не хапіла аднаго бала, каб заняць трэцяе месца. Але і чацвёртае на такім значным фестывалі вельмі прэстыжнае. І што?.. Праспявала, папляскалі і — паехала дамоў, усё скончылася. У нас няма такой завядзёнкі, каб падтрымліваць таленты.

— Які беларускі гурт або выканаўца Вам падабаецца?

— Мне падабаецца "Палац", таму што ён прарваўся праз "Песняроў", "Сяброў", "Верасы". Па сутнасці, амаль усе нашы вядомыя салісты мелі дачыненне хоць да аднаго з гэтых калектываў.

— Якія перспектывы ў "Славянскага базару"?

— Спадзяюся, што добрыя. Але з нашага боку энтузіязм пачаў неяк сціхаць. Баюся, каб не паспрабавалі перацягнуць фестываль у тую ж Расію.

— На чым або на кім трымаецца наша эстрада?

— На людзях-энтузіястах, такіх як Міхаіл Фінберг, Васіль Раінчык. Любое значнае мерапрыемства — усюды Фінберг. А калі яму надакучыць і ён з'едзе куды-небудзь? Але гэта малаверагодна, таму што ён апантаны чалавек. Усё трымаецца на людзях, якія не могуць без гэтага жыць, не могуць мірыцца з тым, што ёсць. Але да якога часу гэта будзе працягвацца?

— Дзякуй за размову.

Міхась БАШУРА
Фота Генадзя ЖЫНКОВА

ШТО МАЕМ

структуры ... Камітэта...

5. Рэкамендаваць Міністэрству культуры ... унесці ў Парламент ... змяненні і дапаўненні ў Законы ..."Аб ахове і зберажэнні гісторыка-культурнай спадчыны", 'Аб культуры", а таксама "Аб уласнасці"...

6. ...Увайсці з хадайніцтвам перад Урадам ... наконт перагляду і адмены дзеючага парадку амартызацыі і зносу ..., на поўнае аднаўленне асноўных фондаў ... у той частцы, што амартызацыя не налічваецца па фільмафондах, музейных і мастацкіх вартасцях, сцэнічных, пастановачных сродках, будынках і збудаваннях, якія аднесены да помнікаў архітэктуры і мастацтва...

7. У мэтах індэксацыі бюджэтных асігнаванняў ... рэкамендаваць Камітэту ўнесці свае прапановы ў Міністэрства фінансаў ...

8. Рэкамендаваць Міністэрству культуры ... прыступіць да распрацоўкі мерапрыемстваў, накіраваных на прыцягненне пазабюджэтных сродкаў на справы рэстаўрацыі...

9. Падтрымаць намаганні Камітэта па яго ўвазе да функцыянальнага прыстасавання аб'ектаў рэстаўрацыі...

Прасіць Міністэрства культуры ўвайсці з хадайніцтвам ва Урад .. аб уключэнні ў план рэстаўрацыі новых аб'ектаў...

10. Рэкамендаваць абласным выканкамам ... стварыць пастаянна дзеючыя каардынацыйныя саветы па ахове гісторыка-культурных каштоўнасцяў пад кіраўніцтвам старшынь аблвыканкамаў.

11. Інфармацыю аб выкананні данай пастановы прадставіць Камісіі Палаты прадстаўнікоў у канцы снежня 1997 года.

Намеснік старшыні камісіі М.М. Шаўцоў."

"Дадатак: Некаторыя даныя аб помніках культуры — аб'ектах рэстаўрацыі ў Беларусі па стану на 1.05.97 г.

1. Усяго ў краіне на дзяржаўным уліку знаходзяцца больш за 14 тысяч нерухомых гісторыка-культурных каштоўнасцяў (помнікаў), болей за палову якіх знаходзяцца ў аварыйным ці нездавальняючым стане і патрабуюць па меншай меры выканання кансервацыйных работ.

2. Аб'ём фінансавання рэстаўрацыйна-аднаўленчых работ на 1996 год склаў 22,9 мільярда руб., на 1997 — 25 мільярдаў руб.

3. У 1996 годзе вяліся работы на 43 аб'ектах, у 1997 — уключаны ў план 46 аб'ектаў рэстаўрацыі.

4. Асобныя аб'екты знаходзяцца ў стане рэстаўрацыйных работ каля ці нават больш за 10 год, напрыклад Замак 14 стагоддзя ў Лідзе (з1977), Палац Пацёмкіна ў Крычаве (з1988), Стары Замак у Гродне (з1977)...

5. Слаба асвойваюцца сродкі на аддаленых ад абласных цэнтраў аб'ектах:

у Брэсцкай вобласці — Пакроўская царква ў в.Крывошын;

у Віцебскай — сядзіба Бішэўскага ў г.п.Лынтупы;

у Гомельскай — Езуіцкі калегіум у в.Юравічы;

у Гродзенскай — сядзіба Агінскага ў Залессі;

у Мінскай — сядзібны комплекс у в.Альшэва;

у Магілёўскай — Успенскі касцёл, Езуіцкі калегіум, гімназія у Мсціславе, Палац Пацёмкіна ў Крычаве..."

З месца падзеі

"НАВОШТА Ж КРЭСЛЫ ПСАВАЦЬ?.."

На жаль, мы ўжо пачынаем прызвычайвацца да таго, да чаго, паводле ўсіх законаў чалавечай прыроды, прызвычаіцца нельга. Прызвычайваемся да рэгулярных паведамленняў пра рабаванні і гвалт, забойствы і рэкет, хабарніцтва і карупцыю. Прызвычайваемся да таго, што "невядомыя асобы" рабуюць могілкі і здзекуюцца з праваслаўных храмаў. Здараліся выпадкі, калі рабаваліся і творчыя майстэрні мастакоў, каб атрымаць "прыбытак" ад жабракоў-творцаў.

Але тое, што адбылося з майстэрняй народнага мастака СССР, акадэміка Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і Расійскай акадэміі мастацтваў Міхаіла Савіцкага, логіцы не падпарадкоўваецца.

І пачалося гэта не ўчора. Упершыню вокны акадэмічнай творчай майстэрні мастака, што знаходзіцца па вуліцы Някрасава, "невядомыя асобы" атакавалі яшчэ напрыканцы мінулага года, выкарыстаўшы ўлюбёную зброю пралетарыяту — камяні.

Другі раз Міхаіла Андрэевіча "павіншавалі" ў лютым 97-га з нагоды юбілею, якраз напярэдадні ўручэння яму Прэзідэнтам краіны ордэна імя Францішка Скарыны. Я бачыў гэты "памятны" камень, што наскрозь прабіў падвоенае, 6-міліметровае шкло...

І вось цяпер — зноў. Зноў Міхаіл Савіцкі атрымаў чарговае "віншаванне". На гэты раз "падарункі" даслалі "ад усяе душы": пацярпелі адразу тры вялізныя акны ў майстэрні. Як і раней, у майстэрні засталіся "рэчавыя доказы" — камяні ды цагліны...

— Міхаіл Андрэевіч, калі і як гэта здарылася?

— Здарылася гэта а трэцяй гадзіне ночы 30 чэрвеня. Вартаўнік, пачуўшы звон разбітага шкла, выбег на вуліцу, але толькі ўдалечыні заўважыў сілуэты ўцекачоў...

— І якія ў Вас меркаванні з гэтай нагоды?

— Што я магу думаць? Перакананы, што гэта не простыя вулічныя хуліганы. Хутчэй за ўсё гэта тыя, каму я "не падабаюся". Можа, хтосьці лічыць, што я займаюся "не той" палітыкай. Лухта, навошта мне гэтая палітыка? Я — мастак! Мітынгі і дэманстрацыі не наведваю, нікога не агітую, ніякіх дзеянняў супраць кагосьці не прадпрымаю. Проста я маю свой асабісты, прычым глыбока выпакутаваны пункт погляду на тыя або іншыя пытанні. Што, я не маю права на ўласныя меркаванні?

— Натуральна. Калі чалавек не мае свайго гледзішча — ён перастае быць асобай. Тым не менш каму гэта патрэбна — разбураць майстэрні? Ніяк не магу зразумець сэнсу гэтых акцый... Што Вы зрабілі ў сувязі з гэтым?

— Тое, што і раней. Выклікаў міліцыю. Напісаў заяву з просьбай "спагнаць страты" з невядомых асобаў: гэта прыкладна 20 мільёнаў рублёў. Апрача гэтага, трэба аплаціць тэхніку — машыну-"вышку" для ўсталявання новага шкла, бо кожная гадзіна яе працы каштуе паўмільёна рублёў... Спадзяюся, што горад дапаможа...

— І якія ж можна зрабіць высновы?

— Высновы? Наступныя: наша культура "квітнее". Гэта ж трэба! А трэцяй гадзіне ночы не паленавацца прыйсці сюды, каб атакаваць ні ў чым не вінаватыя вокны! Так, Аляксандр Македонскі быў вялікі ваеначальнік, але навошта ж крэслы псаваць? Традыцыі "варашылаўскіх стралкоў" на Беларусі працягваюць жыць на высокім узроўні...

— Мабыць, гэта былі людзі з таго племені, што крадуць жывыя кветкі з магіл?

— Не! Там крадуць дзеля таго, каб, прадаўшы кветкі, набыць сабе ці то бохан хлеба, ці то пляшку гарэлкі. А тут іншае — з гэтымі людзьмі трэба абыходзіцца проста, згодна са старадаўнім законам: знайсці і публічна адлупцаваць...

— Ці не хацелі б Вы зірнуць ім у вочы?

— А што я там пабачу? Гэта нават не вочы жывёлы, бо ў жывёлы вочы асэнсаваныя. А тут — пустэльня. З такім жа поспехам можна ўтаропіцца ў шкляны шарык... Інакш кажучы, усё гэтае дзеянне з вокнамі цалкам прадэманстравала "інтэлектуальны" ўзровень беларускай апазіцыі... Тыя, хто займаецца падобнымі справамі, відавочна засведчылі, што станецца з нашай нацыяй, калі знявага творцы не будзе ўспрымацца як знявага ўсяму грамадству.

Барыс КРЭПАК

Ад рэдакцыі:

Ці маюць дачыненне тыя або іншыя асобы да хуліганскай выхадкі, можа вызначыць суд. І толькі суд. А дагэтуль дзейнічае закон прэзумпцыі невінаватасці. У даным жа выпадку нас хвалюе мярзотнасць ўчынку чалавека,хто б ён ні быў: вулічны хуліган-люмпен або шызафрэнік, "апазіцыянер" або элементарны зайздроснік, нечым пакрыўджаны былы студэнт Міхаіла Андрэевіча або проста які-небудзь калега-нядобразычлівец...

Нам зразумела адно: вандалізм у любых ягоных формах і праявах разбурае не толькі духоўныя асновы цывілізаванага грамадства цалкам, але і кожнага чалавека паасобку. І з гэтым трэба змагацца ўсім разам...

П
ПАДЗЕІ
ПРАБЛЕМЫ
ПРАГРАМЫ
ПРАЕКТЫ
ЧЭРВЕНЬ — ЛІПЕНЬ
СІТУАЦЫЯ

ЛІПЕНЬ: ШТО АДБУДЗЕЦЦА?

ПАЛАЦ МАСТАЦТВАЎ

З 4 ліпеня — выстава "Мастакі — гораду", прысвечаная 930-годдзю Мінска. У экспазіцыі прадстаўлены практычна новыя творы жывапісу, графікі і скульптуры. Сярод удзельнікаў — вядомыя мастакі Леанід Дударэнка, Георгій Лойка, Сямён Герус, Уладзімір Ткачоў, Кацярына Паплаўская і іншыя. Гледачы з задавальненнем яшчэ раз пабачаць і выдатную серыю афортаў "Мой Мінск" таленавітага графіка Леаніда Марчанкі, які так рана пайшоў з жыцця.

8 ліпеня адбудзецца прэзентацыя выставы твораў Юрыя Багушэвіча і Генадзя Жарына. Такая садружнасць двух беларускіх мастакоў не выпадковая. Абодва яны — выхаванцы аддзялення манументальна-дэкаратыўнага жывапісу Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута, абодва адначасова ўступілі ў самастойнае творчае жыццё, абодва працуюць у адных і тых жа відах мастацтва — у манументальным і станковым жывапісе і ў графіцы. Некаторыя буйныя творы яны выконвалі разам, у тым ліку аформілі кафляй калоны перонный залы станцыі "Плошча Якуба Коласа" Мінскага метрапалітэна, надаўшы ўсяму інтэр'еру нацыянальны характар; вітражы "Хлеб Радзіме" ў фае Палаца культуры саўгаса "Рогінь" Буда-Кашалёўскага раёна; роспіс "Мінск — горад-герой" у будынку былога Мінскага гаркама КПБ.

Я ўжо не кажу пра тое, што абодва ў свой час актыўна займаліся грамадскай дзейнасцю, мелі адказныя пасады ў Беларускім саюзе мастакоў.

У экспазіцыі будуць прадстаўлены фатаграфіі, кардоны, эскізы і фрагменты як гэтых твораў, так і іншых, выкананых кожным з іх самастойна або з іншымі сааўтарамі. Гэта — эскізы мазаічных тарцоў будынка Брэсцкага электрамеханічнага завода (Ю.Багушэвіч, У.Крываблоцкі), роспіс "Песня пра Беларусь" Ю.Багушэвіча ў Палацы культуры тарфянікаў ў пасёлку Праўдзінскі Пухавіцкага раёна і ягоны ж кардон вітража "Музы на Парнасе" для Дома творчасці беларускіх пісьменнікаў; вітражы "Пераўтварэнне энергіі" (Г.Жарын, В.Даўгала) у чытальнай зале Палаца культуры энергетыкаў Новалукомля і іншыя.

Шырока будзе паказаны і станковы жывапіс мастакоў, дзе асабліва хацелася б адзначыць карціны Г.Жарына "Габеленшчыцы", "Вечар у вёсцы" і "Слова пра родную зямлю" і энкаўстыкі Ю.Багушэвіча "Жніво", "Цёплая ноч", "Юнацтва нашых бацькоў". Апрача гэтага, Юрый Багушэвіч пакажа свае арыгінальныя эмалі і графіку, прысвечаную біблейскім тэмам, Чарнобылю, а таксама партрэты, выкананыя акварэллю і алоўкам.

Што яшчэ звязвае гэтых двух мастакоў? Без сумнення, любоў да роднай беларускай зямлі, высокі прафесіяналізм, цудоўнае веданне тэхналагічных сакрэтаў усіх відаў манументальнага мастацтва і проста чалавечая сардэчнасць ва ўзаемаадносінах з людзьмі.

Ю.Багушэвіч. "Да марозу". Палатно, алей.

З 10 ліпеня — выстава твораў выдатнага беларускага скульптара, народнага мастака Беларусі Анатоля Анікейчыка, прысвечаная 65-годдзю з дня нараджэння. У экспазіцыі будуць прадстаўлены яго станковыя скульптурныя кампазіцыі і партрэты, фотарэпрадукцыі шырока вядомых помнікаў і мемарыялаў. Гледачы змогуць пазнаёміцца і з раздзелам дакументальных фатаграфій, прысвечаных жыццю гэтага цудоўнага чалавека, творцы, педагога і грамадзяніна.

... Незадоўга да скону, у канцы 1988 года, Анатоль Аляксандравіч сказаў мне: "Кожным творам мастак робіць сваю біяграфію, таму нічога нельга рабіць, не даводзячы працу да канца. Супакойвацца можна толькі тады, калі ты вычарпаў усе свае магчымасці".

А.Анікейчык не вычарпаў сваіх творчых, чалавечых магчымасцяў. Ён заўчасна пайшоў з жыцця, пакінуўшы нязздзейсненымі і праекты помнікаў, і задумы новых кампазіцый, партрэтаў. Апошнія месяцы жыцця ён разважаў над помнікам Кастусю Каліноўскаму, паспеў зрабіць нават чарнавы эскізны праект, раздумваў над мемарыялам у Курапатах, усё часцей пагаворваў пра сваю персанальную выставу...

Карацей, планаў і спадзяванняў было шмат, і гэта натуральна: ён, як ніколі, адчуваў у сабе вялікі творчы запал. Здавалася, яго хопіць на ўсё... І на мастацтва, і на працу ў інстытуце, і на дэпутацкія справы, і на грамадскую дзейнасць, і на дыскусіі з аднадумцамі-сябрамі і апанентамі, і на сустрэчы з гледачамі, якіх у яго было мноства. Але яго не хапіла на ўсё. Не вытрымала сэрца...

Аднак я думаю, што на сваёй персанальнай выставе ён будзе разам з намі, будзе нябачна, разам з творамі, якім ён аддаў усё, што атрымаў ад Бога...

Р.Барадулін і А.Анікейчык.

А.Анікейчык. "Ганна Ахматава".

З 15 ліпеня — выстава жывапісу Сяргея Давідовіча.

З 23 ліпеня — выстава твораў гомельскага жывапісца Станіслава Дзьяканава, прысвечаная 65-годдзю з дня нараджэння мастака.

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ

З 10 ліпеня — выстава твораў вядомых беларускіх мастакоў Аляксандра Шастакова і Валерыя Шкарубы.

З 14 ліпеня — юбілейная выстава керамікі Віктара Гаўрылава.

З 18 ліпеня — выстава твораў кітайскага мастака Хуанга Куанд Нана.

ГАЛЕРЭЯ "МАСТАЦТВА" БЕЛАРУСКАГА САЮЗА МАСТАКОЎ

Працягвае працаваць выстава твораў Уладзіміра Гладкевіча. Дзесяць гадоў таму Уладзімір скончыў аддзяленне графікі Беларускай акадэміі мастацтваў. Цяпер ён дацэнт кафедры ў гэтай жа навучальнай установе. Пасляхова працуе ў станковай і кніжнай графіцы. Творы мастака экспанаваліся на Беларусі, у Польшчы, Расіі, Францыі. Лепшыя ягоныя творы — цыкл "Уражанні" (афорт), "Перасякаю парк дзённай парою" і "Вільчыкавыя метамарфозы" (каляровы афорт), "Хворыя яблокі", "Інтэрпрэтацыя ў духу рэнесансавага гуманізму", "Стварэнне", "Балада пра паветранага змея" (усё — мецца-тынта), "Метамарфоза" (палатно, алей) і іншыя напоўнены філасофскімі развагамі пра акаляючы свет, своеасаблівай сімволікай і вобразнымі абагульненнямі, віртуозным валоданнем тэхнікай друкаванай графікі.

У экспазіцыі прадстаўлена толькі невялікая частка творчых пошукаў мастака, але і па ёй можна яскрава ўявіць сабе плённы шлях ягонага далейшага развіцця.

У.Гладкевіч. "Метамарфоза". Палатно, алей.

ПОЛАЦК

28 ліпеня адкрываецца Першы Рэспубліканскі пленэр імя вядомага беларускага і рускага мастака XIX стагоддзя, акадэміка жывапісу Івана Хруцкага, ураджэнца вёскі Ула, што на Бешанкоўшчыне. Пленэр наладжаны Віцебскім аблвыканкамам, Міністэрствам культуры Беларусі і Віцебскай арганізацыяй Беларускага саюза мастакоў.

У двухтыднёвым пленэры возьмуць удзел больш за 20 вядомых мастакоў краіны. У жніўні мяркуецца ўсталяваць на месцы пахавання І.Хруцкага, у вёсцы Захарнічы Полацкага раёна, надмагільны помнік (аўтар — Аляксандр Гвоздзікаў).

Адзначым, што летась на Расоншчыне таксама быў праведзены пленэр імя Івана Хруцкага з удзелам мастакоў Віцебшчыны. Тады ж у цэнтры Полацка, на будынку Дзіцячай мастацкай школы, была ўсталявана мемарыяльная дошка мастаку паводле праекта студэнта Беларускай акадэміі мастацтваў Аляксандра Шапо. Магчыма, што неўзабаве гэтай школе будзе нададзена імя нашага слыннага земляка, бліскучага майстра нацюрморта, партрэта і пейзажа.

Пасля заканчэння пленэру адбудуцца справаздачныя выставы ягоных удзельнікаў у Полацку і Віцебску, а шэраг лепшых твораў будзе перададзены ў якасці падарункаў музеям Віцебска і карцінным галерэям Бешанковіцкага і Полацкага раёнаў.

У.Іваноў. "Полацк — сведка стагоддзяў". Акварэль.

ПІНСК

Прыблізна ў гэты ж час у Пінску будзе працаваць Міжнародны пленэр жывапісу, прысвечаны 900-годдзю гэтага слаўтага горада. На пленэр запрошаны як беларускія мастакі, так і госці з Расіі, Польшчы, Украіны і Літвы. Арганізатары пленэру — Упраўленне культуры Брэсцкага аблвыканкама і камбінат "Мастацтва" Брэсцкай арганізацыі Беларускага саюза мастакоў.

БАБРУЙСК

З 27 чэрвеня — у Выставачнай зале выстава твораў народнага мастака Беларусі Георгія Паплаўскага. У экспазіцыі — каля сарака твораў жывапісу, акварэлі і эстампа.

Тут жа 9 ліпеня адбудзецца вернісаж выставы "Касмічнае і зямное братэрства", у якой возьмуць удзел Георгій Паплаўскі, народны мастак СССР Андрэй Сакалоў, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Іван Міско і касманаўт-мастак Уладзімір Джанібекаў.

Аўтар "Мастыхіна" Барыс КРЭПАК

"НА БЕЛАРУСІ Я НІКОЛІ НЕ ПАЧУВАЎСЯ ЧУЖЫМ..."

14 ліпеня ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі адкрываецца выстава твораў Віктара ГАЎРЫЛАВА, прысвечаная ягонаму 70-гадоваму юбілею. У сувязі з гэтай падзеяй наш карэспандэнт узяў у мастака інтэрв'ю.

— Віктар Георгіевіч, што будзе ўяўляць сабою экспазіцыя тваёй выставы?

— Гэта нібыта мая творчая справаздача за 40 гадоў. У склад экспазіцыі ўвойдуць творы з фондаў Нацыянальнага мастацкага музея, Рэспубліканскай мастацкай галерэі Саюза мастакоў, музея Мінскага парцэлянавага завода, а таксама новыя творы з маёй майстэрні, усяго каля ста твораў...

— У асноўным гэта будзе кераміка?

— Так. Маёліка і шамот, парцэляна і фаянс, шкло, крышталь. Гэта — рознага кшталту побытавы посуд, вялікія вазы, што ставяцца на падлогу, вазы для кветак, дэкаратыўныя тэматычныя паўміскі, гарбатнікі-тройкі (за адзін з такіх вырабаў я атрымаў прэмію на міжнароднай выставе керамікі ў італьянскім горадзе Фаэнцы), дэкаратыўная ляпная скульптура, эксперыментальны роспіс на керамічнай кафлі і г.д. Тэмы самыя розныя: ад памяці аб Вялікай Айчыннай вайне да лірычных пейзажаў, ад вобразаў беларускіх народных песень да гістарычных і анімалістычных сюжэтаў. Такім чынам, усе перыяды майго жыцця так ці інакш адлюстраваныя ў маёй творчасці...

— Распавядзі пра свой шлях у вялікае мастацтва.

— У 44-м я пайшоў у войска. Быў у запасных палках, служыў у Кёнігсбергу. Службу скончыў у Львове. Пазней там жа скончыў аддзяленне керамікі Інстытута ўжытковага і дэкаратыўнага мастацтва...

— Так, гэта знакаміты інстытут... І з кім ты вучыўся?

— З Гаўрылам Вашчанкам, Аляксандрам Кішчанкам, Леанідам Багданавым, Валерыем Леантовічам, Аляксеем Федусём. А маімі педагогамі былі Тарас Паражняк, Міхаіл Бяляеў, Ангеліна Бельцюкова — усе яны сёння вядомыя беларускія мастакі.

— А як ты трапіў у Беларусь?

— На пачатку 60-х тагачасны рэктар Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута Павел Масленікаў запрасіў Бяляева дапамагчы паставіць новянароджаную ВНУ на "ўжытковыя рэйкі", бо сваіх спецыялістаў па ўжытковым мастацтве не было. Разам з Міхаілам Веніямінавічам у Мінск прыехала і група іншых мастакоў. У той час набіраў моцы і Мінскі парцэлянавы завод, куды мяне запрасілі на пасаду галоўнага мастака на кантрактнай аснове...

— Што гэта значыць?

— Я павінен быў на працягу двух месяцаў сабраць спецыялістаў і наладзіць тэхналагічны працэс, каб "запусціць" завод. Я гэта і зрабіў. Паралельна ў маскоўскай Строганаўцы я абараніў кандыдацкую дысертацыю па праблемах народнага мастацтва Заходняй Украіны, што дало мне пазней штуршок да глыбокага вывучэння народнай беларускай творчасці. У 67-м стаў выкладчыкам БДТМІ, а праз тры гады — дацэнтам кафедры інтэр'ера і абсталявання...

— А дзе ты цяпер працуеш?

— Там жа, у Беларускай акадэміі мастацтваў. Апрача таго — у Мастацкім ліцэі пры Акадэміі, дзе чатыры гады таму арганізаваў аддзяленне керамікі для падрыхтоўкі сярэдняга звяна маладых спецыялістаў-тэхнолагаў.

— Які перыяд свайго жыцця ты лічыш лепшым?

— 60-я гады, калі браў асабісты ўдзел у станаўленні новага мастацтва, звязанага з адраджэннем Мінскага парцэлянавага завода, Івянецкай фабрыкі мастацкай керамікі і вышыўкі, з уздымам народных рамёстваў, са стварэннем дэкаратыўна-ўжытковага накірунку ў БДТМІ, з арганізацыяй творчай секцыі дэкаратыўна-ўжытковага мастацтва ў Саюзе мастакоў Беларусі і г.д.

— Якія са сваіх твораў ты лічыш найбольш удалымі?

— Побытавы посуд. Наогул, лічу, што наша творчасць павінна прызначацца непасрэдна людзям. Сёння, на жаль, многія мастакі, паглыбляючыся ў элітарнае мастацтва, забываюцца на гэта, робяць рэчы больш, так бы мовіць, "для сябе", для выстаў...

— А найменш удалымі?

— Напэўна, гэта манументальна-дэкаратыўныя пано ў некаторых месцах Мінска...

— Што для цябе значыць Беларусь?

— Па нацыянальнасці я — рускі, мая мама — ураджэнка Смаленшчыны, я нарадзіўся на Украіне, але менавіта Беларусь лічу сваёй сапраўднай радзімай. Большага шчасця для сябе, чым на Беларусі, я нідзе не знайшоў. Тут я сустрэў цудоўных людзей, тут стаў мастаком і педагогам. Тут нарадзіліся мае нашчадкі... Карацей, на гэтай зямлі я ніколі не пачуваўся чужым. Я шмат атрымаў ад Беларусі і імкнуўся ўсё ёй аддаць...

— А хто твае нашчадкі?

— Дачка Тася — мастацтвазнаўца, эксперт Міністэрства культуры па адпраўцы мастацкіх каштоўнасцяў за мяжу; сын Юрый — інжынер па азеляненні; унучкі — Алена, студэнтка чацвёртага курса факультэта журналістыкі БДУ, Надзя і Света — займаюцца ў дзіцячым ансамблі "Зорачка"...

— А ці ёсць у цябе які-небудзь дэвіз?

— Дэвіз? Не ведаю... Мабыць, такі: "Хай жыве Любоў!" Любоў да чалавека, да жывёл, да прыроды, да ўсяго, што існуе на зямлі...

— Дазволь, Віктар Георгіевіч, яшчэ раз павіншаваць цябе з юбілеем і пажадаць табе і тваёй выставе вялікага глядацкага прызнання.

— Вялікі дзякуй.

P.S. Калектыў рэдакцыі "К" таксама сардэчна віншуе Віктара Георгіевіча з юбілейным Днём Нараджэння!

Віктар Гаўрылаў.

В.Гаўрылаў. "Любаша". Дэкаратыўны паўмісак.

"НЕБА, ЗНОЙДЗЕНАЕ НА ЗЯМЛІ"

Н.Лебедзева. "Дабравест. Ферапонтава". Палатно, алей.

Менавіта так называецца адзін з твораў, якія былі прадстаўлены ў экспазіцыі "Адбітае святло". Выстава Ларысы Зарубінай і Наталлі Лебедзевай праходзіла ў Саюзе архітэктараў Беларусі. "Адна з многіх", "бачылі неаднойчы", — так думалася, калі ішоў туды. Але ўсё ж такі цікава было паглядзець, як архітэктар задавальняе свае амбіцыі вольнага мастака-творцы. Праходжу па вуліцы імя заснавальніка марксізму, што поўніцца зіхоткімі іншамаркамі і такімі ж бліскучымі, дзіўна падобнымі адзін да аднаго іхнімі гаспадарамі. Нарэшце, трапляю ў змрочныя ўладанні ўрачыстай цішыні.

Што ж, на выставе ёсць усё, што павінна быць: камерная, утульная зала, кніга ўзнёслых водгукаў і падзяк ад вучняў і прыхільнікаў таленту, мастацтвазнаўчая прэлюдыя-анатацыя. І, безумоўна, галоўнае — карціны. Убачанае спачатку прыемна ўразіла. А потым і цалкам захапіла. Гэтая выстава — не справаздача аб творчай працы, не спроба спадабацца публіцы і набыць сваю нішу на мастацкім рынку.

Архітэктурныя матывы аказаліся не проста майстэрняй для вывучэння старажытных помнікаў ("І я там быў!"), а разгорнутымі казанямі, развагамі пра нябачнае і адвечнае. Пейзажы выглядалі не адлюстраванымі прыемнымі краявідамі, што вабяць вока, а чароўнымі "спыненымі імгненнямі". Нацюрморты — не "мёртвай натурай", а ціхім жыццём.

"Выстава дэманструе, што казаць пра Бога магчыма, не згадваючы імя Яго", — чытаю ў кнізе водгукаў. Экспазіцыя насычана нябачным, але адчувальным духоўным святлом, што зыходзіць ад многіх палотнаў. Пошук гармоніі храма і чалавека — вось што хвалюе і натхняе аўтараў.

Тэма шляху да храма ўвасоблена і праграмна: гэта назва вялікага цыкла твораў Л.Зарубінай. Карціны гэтай серыі выклікаюць асаблівае адчуванне прысутнасці, спачування. Кожны з твораў і Н.Лебедзевай, і Л.Зарубінай нібыта звяртаецца да гледача з пытаннем: мы абіраем гэты шлях альбо ён — нас? Вось мы, стоячы на старажытных мурах Заслаўя, ахутаных снегам, апошні раз прыслухоўваемся да размовы сэрца і розуму свайго. Храм ужо побач. Нібыта свечка, узвышаецца Праабражэнская царква. Белая на бельм... Ці вартыя мы да яе наблізіцца? Ці патрэбныя мы там?

А вось мы ўжо перад брамай мінскай царквы Марыі Магдаліны. Яшчэ некалькі крокаў, і мы пераступім парог храма, дзённае святло ператворыцца ў "святло вечаровае" і сапраўднае. Яшчэ некалькі крокаў...

Хочацца верыць, што сустрэча з творамі Л.Зарубінай і Н.Лебедзевай дапаможа многім выйсці на светлы шлях, узняцца над шэрай будзённасцю ў іншую стыхію — у Неба, знойдзенае на зямлі.

Генадзь ЛАЎРЭЦКІ, мастацтвазнаўца.

Л.Зарубіна. З цыкла "Шлях да храма". Палатно, алей.

Панядзелак, 7 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.45 "Музычная абойма".
7.50 Эканамікст.
8.00 Рэзананс.
8.45 "Тэлебарометр".
8.55 Здароўе. "Жыццё пасля інфаркту".
9.25 "Конь мой, конь". Дак. фільм.
9.35 Вяскоўцы. Навагрудскі раён.
10.05 Цёмны пакой. Феномен.
10.35 "Сенсацыя-2". Тэлесерыял (Канада—ЗША). 1-я серыя.
11.25 VI Міжнародны кінафестываль славянскіх і праваслаўных народаў "Залаты Віцязь".
11.50 "Дзяржаўная граніца". Фільм 7-ы "Салёны вецер". 1-я і 2-я серыі. У перапынку 13.00 — Навіны.
14.15 Творцы. Зоркі беларускага балета Лідзія Ражанава і Валерый Міронаў.
14.35 Люстэрка. Праграма для жанчын.
15.00 Навіны.
15.15 "Прыгоды Скіпі". 26-я серыя.
15.40 "Жыў певень у мужыка". Мультфільм.
15.50 Апладысменты. "Браслаўскія зарніцы".
16.20 "На добры лад". Перадача з Гомеля.
16.30 Госці ў дом.
17.00 Музычны антракт.
17.10 Параграф. Рынак працы.
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.20 "Сенсацыя-2". Тэлесерыял (Канада—ЗША). 1-я серыя.
19.10 "Музычная абойма".
19.15 Тэма дня.
19.35 Чацвёртае вымярэнне. Праграма "12 крокаў".
20.00 Канцэртны сезон. "Метамарфозы Ундзіны". Музычная навела.
20.25 "Хто гэта?" Тэлегульня.
20.30 Музычны антракт.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 Леанід Бакштаеў у маст. фільме "Пятля Арыёна".
23.15 Канцэрт, прысвечаны 90-годдзю з дня нараджэння народнага артыста СССР Іосіфа Жыновіча.
0.15 Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.20 Навіны.
8.15 "Дзяўчына па імені Лёс".
9.05 "Поле цудаў".
10.00 "Футбольны агляд".
10.30 "Адгадай мелодыю".
14.20 "Казкі ціхай гадзіны". Мультсерыял.
14.45 Марафон-15.
15.05 Зорная гадзіна.
15.40 "Гары — снежны чалавек". Камедыйны серыял.
16.05 "...Да шаснаццаці і старэйшым".
16.30 "Вакол свету".
17.20 "Дзяўчына па імені Лёс".
18.05 Надвор'е.
18.10 Гадзіна пік.
18.35 "Адгадай мелодыю".
19.05 Панядзелак з Познерам. Праграма "Чалавек у масцы". "Мараль і грошы".
19.45 "Добрай ночы, малышы!"
20.00 Час.
20.40 Нестар Пятровіч і ўсе, усе, усе ў камедыйным серыяле "Вялікая перамена". 4-я серыя.
21.50 Міхаіл Жванецкі ў серыі "Жыццё выдатных людзей".
22.30 Лінія кіно. Следства вядзе Філіп Марлоу ў фільме "Доўгі сон".
0.35 Прэс-экспрэс.

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Лукамор'е.
7.50 Паглядзі на сябе.
8.00 Праваслаўны каляндар.
8.05 "Клубнічка".
8.35 Сам сабе рэжысёр.
9.10—10.15 "Санта-Барбара".
14.05 Эх, дарогі!
14.45 Аніматэка.
15.10 "Чырвоная кніга". Экалагічная экспедыцыя РТР.
15.25 "Клубнічка".
16.15 Там-там навіны.
16.25 Лукамор'е.
16.50 Паглядзі на сябе.
17.05 Расіяне.
17.20 Пульс.
18.00 "Санта-Барбара".
19.35 Добры вечар.
20.10 "Прастадушны". Маст. фільм.
22.35 Дзяжурная часць.
23.05—23.25 Тавары — поштай.

Санкт-Пецярбург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Інфарм ТБ.
12.45 "Гісторыя кахання". Серыял.
13.35 Тэрмін адказу — сёння.
14.05 Парады садаводам.
14.25 "Парад парадаў" прадстаўляе У. Вінакура.
14.55 Міжнародны агляд.
15.40, 22.20 Тэлеслужба бяспекі.
15.55 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм (Англія). 1-я серыя.
16.45 Паласатая музыка.
17.00 Дзецям пра звяранят.
17.25 Тэлемагазін.
18.45 Спорт.
18.55 "Малыш на аўтамабілі", "Малыш у кафетэрыі". Мультфільмы.
19.10 "Гісторыя кахання". Серыял.
20.00 Тэлестанцыя "Мая Расія". Руская сядзіба.
20.30 Чэмпіянат свету па таэквандо.
20.55 Пенальці.
21.30—22.40 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм (Англія). 1-я серыя.

НТБ

5.00 Сёння раніцай.
9.15 Жаночыя гісторыі. Франко Нера ў меладраме Пупі Аваці "Браты і сёстры" (Італія).
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Адкрыты свет.
12.45, 24.00 Тэлемагазін.
13.20 "Часінка".
15.35 Дыстанцыя 60.
16.35 Кінатэатр юнага гледача. Маст. фільм "Блакітнае дрэва".
17.30 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.05 Раймонд Чандлер у кіно. "Дэтэктыў Майкла Уінера "Вечны сон" (ЗША—Вялікабрытанія).
21.45 Гадзіна серыяла. "Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску.
22.40 Часінка.
23.00 Сёння ў поўнач.
23.20 Начная "Часінка".

ТБ 6

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 "Шэсць навін".
6.10, 16.35, 23.10 Дыск-канал.
6.40 Мультсерыял "Вецер у івах".
7.10, 17.10, 23.00 Дарожны патруль.
7.30, 10.35, 12.50, 15.35 Тэлемагазін.
7.45, 10.25, 17.00 Аптэка.
8.10 Кінападрабязна.
8.35 Гумарыстычная праграма "ОСП-студыя".
9.20 "Нью-Йорк, Нью-Йорк".
9.55 Спорт тыдня.
11.00 Аналітычная праграма "Аглядальнік".
11.50 Серыял "Сям'я Кэмпбелаў".
13.15 Мульфтільмы "І сястра іх Лыбедзь", "Хлопчык з аброццю", "Кутх і мышы".
14.00 Фільм "Яны сустрэліся з шляху".
16.05 Серыял "Фліпер".
17.30 Мінскі тэлешоп.
17.45 Аналітычная праграма "Аглядальнік".
18.35 Мінскі тэлешоп".
19.05 Ток-шоу "Музыка і прэса". "Акулы пяра" — Група "Рускі размер" і прафесар Лебядзінскі.
20.15 Тэатральны панядзелак.
21.05 Людміла Гурчанка ў фільме "Люблю".
22.00 Мультфільм для дарослых "А+Б".
22.15 Катастрофы тыдня.

8 канал

18.00 Праграма Кенета Капланда.
18.30 Сакрэтныя матэрыялы.
19.30 Аэробіка "Новы Эдэм".
20.00 Мульт-планета.
20.30 Музыка на тэлеканале.
21.30 Служба 01.
22.00 Маст. фільм "Мары Шанталь супраць доктара К".

Аўторак, 8 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.45 "Музычная абойма".
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.10 Сусвет. Навукова-папулярны тэлечасопіс.
8.40 "Шкоднік". Мультфільм.
8.50 "Лёгкія крокі". Маст. фільм.
10.15 "Залатыя ключы". Лаўрэаты фестывалю. Стэла.
10.40 Серыял "Партрэты" (Вялікабрытанія). 9-я серыя "Брыжыт Бардо".
11.10 "Сенсацыя-2". 2-я серыя.
12.00 Чацвёртае вымярэнне. Навукова-папулярная праграма.
12.25 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.
13.00—13.10 Навіны.
15.00 Навіны.
15.15 Экран — абітурыенту. Кансультацыя па гісторыі Беларусі.
15.45 "Прыгоды Скіпі". 27-я серыя.
16.10 "Дзень загадак". Мультфільм.
16.20 Наваколле. Пасля буры.
16.50 "Пераацэнка каштоўнасцей". Гумарыстычная навела.
17.00 Музычны антракт.
17.15 "Жыве такі чалавек". Тэленарыс пра народнага майстра Н. цэвіч. Перадача з Брэста.
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.20 "Сенсацыя-2". 2-я серыя.
19.10 "Музычная абойма".
19.15 Тэма дня.
19.35 Вертыкаль. Прэзідэнцкая праграма "Дзеці Беларусі".
20.00 Музыка без межаў. Музычна-інфармацыйная праграма.
20.25 Летні дзень вёскі.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 Ніна Русланава і Барыс Няўзораў у маст. фільме "Знайсці і абясшкодзіць".
23.20 Чэмпіянат Еўропы па матаболу.
23.50 Трэці тайм.
0.20 Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Навіны.
8.15 "Дзяўчына па імені Лёс".
9.00 Праграма У. Познера "Чалавек у масцы".
9.40 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
10.10 Хатняя бібліятэка.
10.30 "Адгадай мелодыю". Тэлегульня.
14.20 "Казкі ціхай гадзіны". Мультсерыял.
14.45 Квар'етэ "Вясёлая квампанія".
14.55 Мультытролія.
15.15 Чароўны свет, або Сінема.
15.40 "Гары — снежны чалавек". Серыял.
16.05 "...Да шаснаццаці і старэйшым".
16.30 "Вакол свету".
17.20 "Дзяўчына па імені Лёс".
18.05 Надвор'е.
18.10 Гадзіна пік.
18.35 "Адгадай мелодыю". Тэлегульня.
19.05 Міхаіл Задорнаў у праграме "Тэма".
19.45 "Добрай ночы, малышы!"
20.00 Час.
20.40 Зоя Фёдарава і Сяргей Лемешаў у фільме "Музычная гісторыя".
22.10 Самае гучнае злачынства 70-х у дак. дэтэктыве "Бомба ў метро".
23.00 Праграма перадач.

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Лукамор'е.
7.50 Паглядзі на сябе.
8.00 Праваслаўны каляндар.
8.05 "Клубнічка".
8.35 Караоке па-руску.
9.10—10.15 "Санта-Барбара".
14.05 Эх, дарогі!
14.45 Спосаб жыцця.
15.10 "Чырвоная кніга". Экалагічная экспедыцыя РТР.
15.25 "Клубнічка".
16.15 Там-там навіны.
16.25 Лукамор'е.
16.50 Паглядзі на сябе.
17.05 Расіяне.
17.20 Новае "Пятае кола".
18.00 "Санта-Барбара".
19.35 Добры вечар.
20.20 "Здабытак рэспублікі". Маст. фільм. 1-я серыя.
21.35 "Прытча пра артыста". Мультфільм для дарослых.
22.35 Момант ісціны.
23.05—23.25 Тавары — поштай.

Санкт-Пецярбург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Інфарм ТБ.
12.45 "Гісторыя кахання". Серыял.
13.35 Тэрмін адказу — сёння.
14.05 Парады садаводам.
14.25 Парадоксы гісторыі. "Трагедыя Ісаакіеўскай плошчы".
14.55 Тата, мама і я — спартыўная сям'я.
15.40, 22.20 Тэлеслужба бяспекі.
15.55 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм. 2-я серыя.
16.45 Студыя "Уяві".
17.05 "Ад і да..."
17.25 Тэлемагазін.
18.45 Спорт.
18.55 "Малыш у аэрапорце", "Малыш у арміі". Мультфільмы.
19.10 "Гісторыя кахання". Серыял.
20.00 Тэлестанцыя "Мая Расія".
20.30 Паззія.
20.45 Музыка з Пецярбурга. "Свінг у белую ноч".
21.30—22.40 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм. 2-я серыя.

НТБ

5.00 Сёння раніцай.
9.15 Жаночыя гісторыі. Кэтрын Хелберы ў меладраме Джорджыа Кокакора "Зялёныя парасткі" (ЗША).
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Адкрыты свет.
12.45, 24.00 Тэлемагазін.
13.20 Вялікая "Часінка".
15.35 Дыстанцыя 60.
16.35 "Блакітнае дрэва". Маст. фільм.
17.30 Праграма для дзяцей. "Вуліца Сезам".
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.05 Раймонд Чандлер у кіно. Дэтэктыў Дзіка Рычардса "Бывай, мая любая" (Вялікабрытанія).
21.45 Гадзіна серыяла. "Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску".
22.40 Часінка.
23.00 Сёння ў поўнач.
23.20 Начная "Часінка".
0.10 Меламанія: "Трыо Эрола Гарнера".

ТБ 6

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 "Шэсць навін".
6.10, 16.35, 23.15, 0.20 Дыск-канал.
6.40 Мультсерыял "Вецер у івах".
7.10, 17.20, 23.00 Дарожны патруль.
7.20 "Рэцэпты ад Цэптэра".
7.30, 10.25, 13.10, 15.30 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
7.45, 10.10, 17.10 Аптэка.
8.10 Тэлеканкрэтна.
8.30 Шоу ежы "Пальчыкі абліжаш".
9.05 "Клуб адзінокіх сэрцаў".
9.40 "Вы — відавочца".
11.00 Серыял "Сям'я Кэмпбелаў".
12.00 "Знак якасці".
12.45 Дак. фільм "Няма дзе схавацца".
14.00 Фільм "Не было печали".
15.20 "Знак якасці".
16.05 Серыял "Фліпер".
16.55 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
17.35 Мінскі тэлешоп.
17.40 "Клуб адзінокіх сэрцаў".
18.15 "Вы — відавочца".
18.45 Мінскі тэлешоп.
19.05 Ток шоу "Прафесія": "Бортправаднік".
20.15 Серыял "Дынастыя ІІ (Сям'я Колбі).
21.15 Тыя Хто.
21.45 Дэтэктыўны серыял "Вуліца "Жоўтая нітка".
0.00 "Знак якасці".

8 канал

18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Маст. фільм. "Права на безабароннасць".
20.00 Мульт-планета.
20.30 Серыял "Горац-3".
21.30 Служба аператыўнай інфармацыі.
22.00 Андрэй Міронаў у маст. фільме "Неверагодныя прыгоды італьянцаў у Расіі".

Гаспадар маёнтка Дудуткі, "Паліфакта", уладальнік конезавода, а таксама знакамітага ў пэўных колах бровара... А яшчэ і цэха па вытворчасці каўбас, вяндліны ды іншых прысмакаў. Ён мае, здаецца, усё, акрамя ўласнага тэлебачання. Ці не пра гэта думае спадар Будзінас, запальваючы сваю любімую люльку? Хаця, хто яго ведае...
Фота Генадзя ЖЫНКОВА

Серада, 9 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль
7.45 "Музычная абойма".
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.10 Чэмпіянат Беларусі па мастацкай гімнастыцы.
8.45 Тураб'ектыў. Падарожжы, сустрэчы, адпачынак.
9.15 "Зачараваны хлопчык". Мультфільм.
10.00 "Уся справа ў капелюшы". Забаўляльна-пазнавальная гульня-вікторына.
10.30 Абібок.
11.05 "Сенсацыя-2". 3-я серыя.
11.55 Відзьма-нявідзьма.
13.00—13.10 Навіны.
15.00 Навіны.
15.15 Экран — абітурыенту. Кансультацыя па гісторыі Беларусі.
15.45 "Прыгоды Скіпі". 28-я серыя.
16.10 Інваспорт Беларусі на міжнароднай арэне. 18-я Сусветныя гульні спартсменаў-інвалідаў па слыху.
16.30 "Гарады і людзі". Брэст (Беларусь) — Вяла-Падляска (Польшча).
17.00 Музычны антракт.
17.10 Арсенал. Праграма для вайскоўцаў.
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.20 "Сенсацыя-2". 3-я серыя.
19.10 "Музычная абойма".
19.15 Тэма дня.
19.35 "Пазнай сябе". Псіхалагічна-кансультатыўная праграма. "Дзеці — наша будучыня".
20.00 Ток-шоу "Гэта мая работа". Прафесія: радыё дзі-джэй.
20.25 Аўта-парк.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.45 "Цэптэр" з місіяй здароўя па ўсяму свету".
21.50 Людміла Кадачнікава і Іван Мікалайчук у маст. фільме "Белая птушка з чорнай меткай".
23.30 Канцэрт, прысвечаны 90-годдзю з дня нараджэння народнага артыста СССР Іосіфа Жыновіча.
0.30 Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.55 Навіны.
8.15 "Дзяўчына па імені Лёс".
9.00 Міхаіл Задорнаў у праграме "Тэма".
9.40 "У свеце жывёлы".
10.15 Хатняя бібліятэка.
10.30 "Адгадай мелодыю".
14.20 "Казкі ціхай гадзіны". Мультсерыял.
14.45 Кактус і К.
14.55 До-мі-соль.
15.15 Кліч джунгляў.
15.40 "Гары — снежны чалавек". Камедыйны серыял.
16.05 "...Да шаснаццаці і старэйшым".
16.30 "Вакол свету".
17.20 "Дзяўчына па імені Лёс". Серыял.
18.00 Футбол. "Спартак" (Масква) — "Ротар" (Валгаград).
19.45 "Добрай ночы, малышы!"
19.50 Надвор'е.
20.00 Час.
20.40 Андрэй Ташкоў у дэтэктыўным фільме "Сышчык".
23.05 Праграма перадач.

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Лукамор'е.
7.50 Паглядзі на сябе.
8.00 Праваслаўны каляндар.
8.05 "Клубнічка".
8.35 L-клуб.
9.10—10.15 "Санта-Барбара".
14.05 Эх, дарогі!
14.45 Парламентарый.
15.10 Ваша права.
15.25 "Клубнічка".
16.15 Там-там навіны.
16.25 Лукамор'е.
16.50 Паглядзі на сябе.
17.05 Расіяне.
17.20 Выбраныя.
18.00 "Санта-Барбара".
19.35 Добры вечар.
20.20 "Здабытак рэспублікі". 2-я серыя. Маст. фільм.
21.40 "Мімалётнасці", "Гномы і горны кароль". Мультфільмы для дарослых.
22.10 Царская ложа.
23.15—23.35 Тавары — поштай.

Санкт-Пецярбург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Інфарм ТБ.
12.45 "Гісторыя кахання". Серыял.
13.35 Тэрмін адказу — сёння.
14.05 Парады садаводам.
14.25 Хутарок.
14.55 Паедзем у Царскае Сяло.
15.40, 22.20 Тэлеслужба бяспекі.
15.55 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм. 3-я серыя.
16.50 Іржавыя правады.
17.25 Тэлемагазін.
18.45 Спорт.
18.55 "Малыш у метро", "Малыш на тэлебачанні". Мультфільмы.
19.10 "Гісторыя кахання". Серыял.
20.00 Тэлестанцыя "Мая Расія".
20.30 Паэзія.
20.40 Скарбы Пецярбурга. "Скульптар Самсона".
20.55 Парадоксы гісторыі. "Скрыпач на троне".
21.30—22.41 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм. 3-я серыя.

НТБ

5.00 Сёння раніцай.
9.15 Дзецям. Бабуліны казкі. Мультфільм.
9.30 "Доктар Куін, жанчына-ўрач".
10.30, 17.30 Праграма для дзяцей. "Вуліца Сезам".
11.00, 13.00, 15.10 Сёння ўдзень.
12.00 Адкрыты свет.
12.45, 0.10 Тэлемагазін.
13.20 Вялікая "Часінка".
15.35 Дыстанцыя 60.
18.00, 21.00 Сёння вечарам.
18.40 Герой дня.
19.05 Свет кіно. Лорэн Хатон і Дэвід Бірьі ў псіхалагічным трылеры Джона Карпентэра "Хтосьці сочыць за мной" (ЗША).
21.45 Гадзіна серыяла. "Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску.
22.40 Часінка.
23.00 Сёння ў поўнач.
23.20 "Футбольны клуб" прадстаўляе чэмпіянат Расіі. 17-ы тур.
0.20 Меламанія: "Трыо Оскара Пітэрсана".

ТБ 6

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 "Шэсць навін".
6.10, 16.35, 23.15, 0.20 Дыск-канал.
6.40 Мультсерыял "Вецер у івах".
7.10, 17.20, 23.00 Дарожны патруль.
7.20 "Рэцэпты ад Цэптэра".
7.30, 8.10, 10.35, 12.25, 15.40, 17.00 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
7.45, 10.20, 17.10 Аптэка.
8.30 Шоу Івана Дзямідава "Абоз".
9.25 Серыял "Дынастыя ІІ (Сям'я Колбі).
11.00 Серыял "Сям'я Кэмпбелаў".
12.00 "Знак якасці".
13.10 Мультфільмы "Стары і пятух". "Цёплы хлеб", "Твой любячы сядра".
14.00 Фільм "Выпадковыя пасажыры".
15.25 "Знак якасці".
16.05 Серыял "Фліпер".
17.35 Мінскі тэлешоп.
17.45 Шоу Івана Дзямідава "Абоз".
18.40 Мінскі тэлешоп.
19.05 Ток-шоу "Я сама": "Муж падыхозіць мне у бацькі".
20.15 Серыял "Дынастыя ІІ (Сям'я Колбі).
21.15 Тыя Хто.
21.45 Дэтэктыўны серыял "Вуліца "Жоўтая нітка".
0.00 "Знак якасці".

8 канал

18.00 Прграма Кенета Копланда.
18.30 Сакрэтныя матэрыялы.
19.30 Аэробіка "Новы Эдэм".
20.00 Мульт-планета.
20.30 Серыял "Горац-3".
21.30 Паліскоп.
21.45 Маст. фільм "Пяты мушкецёр, або Жалезная маска".

Чацвер, 10 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.45 "Музычная абойма".
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.10 Аўта-парк.
8.20 Вертыкаль. Прэзідэнцкая праграма "Дзеці Беларусі".
8.45 Тэлебом.
9.15 "Вогнік". Мультфільм.
9.25 "Неадкрытыя астравы". Маст. фільм.
10.30 Музыка без межаў. Музычна-забаўляльная праграма.
10.55 Госці ў дом.
11.25 "Унікум". Гульня-тэст.
12.00 Музычны салон з Элеанорай Язерскай. "Како Шанель і яе сябры".
12.40 "Пасля пленару. Час цішыні". Дак. фільм.
13.00—13.10 Навіны.
15.00 Навіны.
15.15 Экран — абітурыенту. Кансультацыя па гісторыі Беларусі.
15.45 "Прыгоды Скіпі". 29-я серыя.
16.10 "Падарунак Гугуцэ", "Воўк і ягня". Мультфільмы.
16.30 "Куды пайсці вучыцца?" Інжынерна-тэхнічныя ВНУ рэспублікі.
17.00 Музычны антракт.
17.10 "Тэма з варыяцыямі, ці 30 мінут з Анатолем Ярмоленкам".
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.15 Творцы. Акцёр тэатра і кіно Андрэй Бубашкін.
18.40 "Музычная абойма". Беларускі хіт-парад.
18.50 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар". Перадача з Віцебска.
19.05 Тэма дня.
19.25 "Лёс, падзелены з народам..." Да 3-й гадавіны прэзідэнцкіх выбараў на Беларусі. Відэафільм.
20.10 Зроблена ў Беларусі. Мінскі завод колавых цягачоў.
20.25 Музычны антракт.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 "Тэлебарометр".
22.05 Ірына Купчанка і Аляксандр Збруеў у маст. фільме "Адзінокая жанчына жадае пазнаёміцца".
23.35 "Крок". Свята "Мой горад вечна малады".
0.05 Навіны.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.20 Навіны.
8.15 "Дзяўчына па імені Лёс".
9.00 Футбол. Чэмпіянат Расіі. "Спартак" (Масква) — "Ротар" (Валгаград).
9.50 "Клуб падарожнікаў".
10.35 Хатняя бібліятэка.
10.40 Смак.
14.20 "Апошні пялёстак". Мультфільм.
14.45 До-мі-соль.
15.15 "Лего-го".
15.40 "Гары — снежны чалавек".
16.05 "...Да шаснаццаці і старэй".
16.30 "Вакол свету".
17.20 "Дзяўчына па імені Лёс".
18.00 Надвор'е.
18.05 Гадзіна пік.
18.30 "Джэнтльмен-шоу".
19.00 "Мая сям'я: цешча і свякроў".
19.45 "Добрай ночы, малышы!"
20.00 Час.
20.40 Джына Лалабрыджыда у прыгодніцкім фільме "Каханне апошняга рыцара".
22.50 "Магія: свет звышнатуральнага".
23.30 Праграма перадач.

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Лукамор'е.
7.50 Паглядзі на сябе.
8.00 Праваслаўны каляндар.
8.05 "Клубнічка".
8.35 Бясконцае падарожжа.
9.10—10.15 "Санта-Барбара".
14.05 Эх, дарогі!
14.45 На парозе стагоддзя.
15.10 "Цёмная" для...
15.35 "Клубнічка".
16.15 Там-там навіны.
16.25 Лукамор'е.
16.50 Паглядзі на сябе.
17.05 Расіяне.
17.20 Людзі, грошы, жыццё...
18.00 "Санта-Барбара".
19.35 Добры вечар.
20.20 "Пастка для адзіно-

кага мужчыны". Маст. фільм.
22.35 "Славянскі базар". Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
22.45 Сяргей Лемешаў. Музычная гісторыя.
23.25— 23.45 Тавары — поштай.

Санкт-Пецярбург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Інфарм ТБ.
12.45 "Гісторыя кахання". Серыял.
13.35 Тэрмін адказу — сёння.
14.05 Парады садаводам.
14.25 Узлётная паласа.
14.55 "Чорны кот". Мастацка-публіцыстычная праграма.
15.40, 22.20 Тэлеслужба бяспекі.
15.55 "Кавінгтон-Крос". Маст. фільм. 4-я серыя.
16.45 Паласатая музыка.
17.00 Тры колы, фаліянт і...
17.25 Тэлемагазін.
18.45 Спорт.
18.55 "Малыш у салоне прыгажосці", "Малыш у банку". Мультфільмы.
19.10 "Гісторыя кахання". Серыял.
20.00 Тэлестанцыя "Мая Расія".
20.30 Паэзія.
20.40 Скарбы Пецярбурга. "Эпоха гістарызму".
20.55 Тэатральная праграма. Народны артыст Расіі Вадзім Якаўлеў.
21.30—22.41 "Кавінгтон Крос". Маст. фільм. 4-я серыя.

НТБ

5.00 Сёння раніцай.
9.15 Дзецям. Бабуліны казкі. Мультфільм.
9.30 Жаночыя гісторыі. Доктар Куін, жанчынаўрач" (ЗША).
10.30, 17.30 Праграма для дзяцей. "Вуліца Сезам".
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Адкрыты свет.
12.45, 24.00 Тэлемагазін.
13.20 Вялікая "Часінка".
15.35 Дыстанцыя 60.
16.35 Маст. фільм "Блакітнае дрэва".
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.05 Свет кіно. Адам Балдуін і Эн дэ Салва ў меладраме Джоэла Шумахера "Вашынгтонскае таксі".
21.45 Гадзіна серыяла. "Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску".
22.40 Часінка.
23.00 Сёння ў поўнач.
23.20 "Часінка".
0.10 Кіно не для ўсіх. Маст. фільм "Сны Акіры Курасавы".

ТБ-6 Масква

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 "Шэсць навін".
6.10, 16.35, 23.15, 0.20 Дыск-канал.
6.40 Мультсерыял "Вецер у вербах".
7.10, 17.20, 23.00 Дарожны патруль.
7.20 "Рэцэпты ад Цэптэра".
7.30, 8.10, 10.30, 12.25, 15.35, 17.00 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
7.45, 10.15, 17.10 Аптэка.
8.30 Дак. серыял "Вялікія цэнтры свету": "Вялікія піраміды Гізы", 1-я частка.
9.00 Гумарыстычная праграма "Назло рэкордам!"
9.25 Серыял "Дынастыя II (Сям!я Колбі).
11.05 Серыял "Сям!я Кэмпбелаў".
12.05 "Знак якасці".
13.10 Мультфільмы "Цяў і Гаў", "Кураня ў клетачку", "Мядзведзяня і Той, хто жыве ў рэчцы".
14. Гісторыя дзяржавы Расійскай. "Агонія", 1-я серыя.
15.25 "Знак якасці".
16.05 Серыял "Фліпер".
17.35 Мінскі тэлешоп.
17.45 Гумарыстычная праграма "Назло рэкордам!".
18.10 Парыж, Парыж.
18.40 Мінскі тэлешоп.
19.05 Ток-шоу "Зрабі крок".
20. 15 Серыял "Дынастыя II (Сям'я Колбі).
21.15 Тыя Хто.
21.45 Дэтэктыўны серыял "Вуліца "Жоўтая нітка".
0.00 "Знак якасці".

8-ы канал

18.00 Праграма Кенета Копланда.
18.30 Маст. фільм "Дабрадзецель".
20.00 Мульт-планета.
20.30 Серыял "Горац-3".
21.30 Музычны канвеер.
22.15 Маст. фільм "Сэрцабіццё".

Пятніца, 11 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.45 "Музычная абойма".
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.10 "Тэлебарометр".
8.20 Роднае слова. "Кнігазбор".
8.50 Бархатны сезон. Музычна-забаўляльная праграма.
9.20 "Пераход".
9.50 "Як Алдар-Касэ перахітрыў тыгра", "Алдар-Касэ і бай". Мультфільмы.
10.15 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар".
10.25 "Кінь у мяне яблыкам". Кароткаметражны маст. фільм.
11.00 "Арт-клуб". "Тут засталася мая душа..." II Міжнародны пленэр імя Марка Шагала.
11.40 "Канат". Тэлеспектакль па п'есе Алонса Алегрыя. У перапынку 13.00 — навіны.
13.55 Зорная ростань. Тэлеконкурс маладых артыстаў эстрады. Фінал.
15.00 Навіны.
15.15 "Прыгоды Скіпі". 30-я серыя.
15.45 Сядзіба. Праграма для дачнікаў.
16.15 Творцы. Памяці скульптара Анатоля Анікейчыка.
17.00 Музычны антракт.
17.15 Канцэртны сезон. В.-А. Моцарт. Меса рэ мажор.
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.15 Кола часу. "Жыццё і смерць камандарма Ераніна Убарэвіча".
18.35 Летні дзень вёскі.
18.45 "Музычная абойма".
18.50 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар".
19.00 Тэма дня.
19.15 Міжнародны кур'ер.
19.45 Панарама.
20.20 Урачыстае адкрыццё VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар". Прамая трансляцыя з Віцебска.
21.55 "У джазе толькі дзяўчаты". Забаўляльная праграма.
22.30 Боб Хоскінс і Хелен Мірэн у маст. фільме "Доўгая перадвелікодная пятніца".
0.20 Навіны.
0.30 Акалада. Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.15 Навіны.
8.15 "Дзяўчына па імені Лёс".
9.05 "Мая сям'я: цешча і свякроў".
950 "Пакуль усе дома".
10.25 "Іграй, гармонік любы!"
14.20 Дзіўныя прыгоды ў фільме "Олівер Твіст".
16.05 "50х50". Музычная праграма.
16.30 "Вакол свету".
17.20 "Дзяўчына па імені Лёс".
18.10 Надвор'е.
18.15 Чалавек і закон.
18.45 "Поле цудаў".
19.45 "Добрай ночы, малышы!
20.00 Час.
20.33 Праграма перадач.
20.40 Прылада злачынства ў дэтэктыўным серыяле "Строга на поўдзень". 2-я серыя.
21.30 Погляд.
22.25 Камедыя "Прыдуркі на канікулах".
0.10 Прэс-экспрэс.

Расія

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі.
7.25 Лукамор'е.
7.45 Паглядзі на сябе.
8.00 Праваслаўны каляндар.
8.05 "Клубнічка".
8.35 "Аншлаг" прадстаўляе.
9.10—10.15 "Санта-Барбара".
14.05 Эх, дарогі!
14.45 Залатая карта Расіі.
15.10 Нічога, акрамя...
15.25 "Клубнічка".
16.15 Там-там навіны.
16.25 Лукамор'е.
16.45 Паглядзі на сябе.
17.05 Расіяне.
17.20 Парламенцкі веснік.
18.00 "Санта-Барбара".
19.35 Добры вечар.
20.20 "Славянскі базар". Цырымонія адкрыцця VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
22.35 "Славянскі базар". Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
22.45 Прыватная калекцыя.
23.15—23.35 Тавары — поштай.

Санкт-Пецярбург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25 Інфарм ТБ.
12.45 "Гісторыя кахання". Серыял.
13.35 Тэрмін адказу — сёння.
14.05 Парады садаводам.
14.25 У Ігара Д.
14.55 Ток-шоу "Наўздагон". Сяргей Рагожын.
15.40, 22.20 Тэлеслужба бяспекі.
15.55 Дом кіно.
16.45 Раўняецца каханне...
17.25 Тэлемагазін.
18.45 Спорт.
18.55 "Малыш у Луна-парку", "Малыш у школе". Мульфтільмы.
19.10 "Гісторыя кахання". Серыял.
20.00 Тэлестанцыя "Мая Расія".
20.30 Гульня "Лато-бінга".
21.30—22.40 "Тэлекампакт". Музычнае шоу.

НТБ

5.00 Сёння раніцай.
9.15 Дзецям. Бабуліны казкі. Мультфільм.
9.30 Жаночыя гісторыі. "Доктар Куін, жанчынаўрач" (ЗША).
10.30 Праграма для дзяцей. "Вуліца Сезам".
11.00, 13.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Адкрыты свет.
12.45, 23.45 Тэлемагазін.
13.20 Вялікая "Часінка".
15.35 Дыстанцыя 60.
16.35 Кінатэатр юнага гледача. Маст. фільм "Блакітнае дрэва".
17.30 Футбольны клуб.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.40 Герой дня.
19.05 Рускі дэтэктыў. Барыс Няўзораў у вострасюжэтным баевіку Георгія Кузняцова "Знайсці і абясшкодзіць".
20.40 "Алё, Фіма!"
21.45 Гадзіна серыяла. "Круты Уокер: правасуддзе па-тэхаску".
22.40 Часінка.
23.00 Сёння апоўначы.
23.20 Начная "Часінка".
0.10 Ю. Шаўчук у фільме С. Сяльянава "Духаў дзень".

ТБ-6 Масква

6.00 "Шэсць навін".
6.10 Дыск-канал.
6.40 Мультсерыял "Вецер у вербах".
7.10 Дарожны патруль.
7.25 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
7.45 Аптэка.
8.00 "Шэсць навін".
8.10 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
8.30 Ток-шоу "Маё кіно" з Аляксандрам Алейнікавым.
9.25 Серыял "Дынастыя II (Сям'я Колбі).
10.30 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
11.00 Баявік "Акадэмія Ніндзя"
12.20 "Знак якасці".
12.30 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
13.10 Мультфільмы "Мішка + Машка", "Парасолька і аўтамабіль", "А ў гэтай казцы было так".
13.50 "Шэсць навін".
14.00 Гісторыя дзяржавы Расійскай. "Агонія", 2-я серыя.
15.20 "Знак якасці".
15.45 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
16.05 Серыял "Фліпер".
16.35 Дыск-канал.
17.00 Аптэка.
17.10 Дарожны патруль.
17.25 "Ералаш".
17.35 Мінскі тэлешоп.
17.45 Нью-Йорк, Нью-Йорк.
18.15 Знак якасці.
18.40 Мінскі тэлешоп.
18.55 Фільм "Гангстэры ў акіяне".
21.20 "Шэсць навін".
21.35 Клуб "12 капеек".
22.00 "Шэсць навін".
22.15 Фільм "Ці ўспамінаеш Долі Бел?"
0.20 Дарожны патруль.
0.35 Дыск-канал.
1.20 "Знак якасці".
1.40 Рок-легенды: Bee gees.

8-ы канал

18.00 Праграма Кенэдзі Копланд.
18.30 Сакрэтныя матэрыялы.
19.30 Аэробіка "Новы Эдэм".
20.00 Мульт-планета.
20.30 Спорт-action (адзінаборствы, F-1).
21.30 Сцэна "Еўропа".
22.00 Дэймс Бонд — агент 007. Маст. фільм "Месяцавы гоншчык".

Субота, 12 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

7.30 Ранішні кактэйль.
7.50 Эканамікст.
8.00 Навіны.
8.10 Здароўе. "Сам сабе доктар".
8.40 "Усе пра ўсе". Праграма для дзяцей.
9.05 Востраў натхнення. "Я малюю".
9.20 "Пад вуглом 23,5 градусаў". Забаўляльна-пазнавальная праграма (ЗША). Перадача 6-я.
9.45 Міжнародны кур'ер.
10.15 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтвааў "Славянскі базар".
10.25 Лёс мой і надзея. Сацыяльная рэабілітацыя інвалідаў.
10.55 Рэгіён. Перадача з Брэста.
11.30 "Усё нармальна, мама!" Забаўляльная праграма.
12.05 "Макаёнка, 9". Інфармацыйна-аналітычная праграма па пісьмах гледачоў.
12.55 Шматгалоссе. Украінская капэла "Крыніца".
13.00 Навіны.
13.10 Тэлеспорт.
13.40 Марына Няёлава і Леанід Кураўлёў у маст. фільме "Дамы запрашаюць кавалераў".
15.00 Навіны.
15.10 "Прыгоды Скіпі". 31-я серыя.
15.35 "Усе мы родам з дзяцінства". Гомельская вобласць. Частка 2-я.
16.30 "Заставайцеся з намі". Сустрэча жыхароў Горацкага раёна Магілёўскай вобласці з супрацоўнікамі Белтэлерадыёкампаніі.
17.00 Музычны антракт.
17.10 Творцы. Паэт-песеннік Алена Турава.
17.45 Эканамікст.
18.00 Навіны (з сурдаперакладам).
18.15 Беларускі дом. Мастацка-публіцыстычная праграма.
18.50 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар".
19.00 Тэма дня.
19.25 "Рызыка-версія". Тэлегульня.
19.50 Галерэя. Ветэран спорту Арнольд Стасюк. Аўтарская праграма Тацяны Ягоравай.
20.20 Гісторыя кахання. Сям'я Штуціных.
20.40 Калыханка.
21.00 Панарама.
21.50 Тэленавігатар.
22.05 "Музычная абойма". Вынікі тыдня.
22.20 Трэці тайм.
22.45 Відзьма-нявідзьма.
23.45 Навіны.
24.00 "Славянскі базар - 97". Юбілейны канцэрт "Сафія Ратару. 25 гадоў на сцэне".

ГРТ

7.00 Прыгодніцкі фільм "Выстрал на перавале Караш".
8.40 Лато-Мільён.
8.45 Хатняя бібліятэка.
9.00, 14.00, 17.00 Навіны.
9.10 Слова пастыра. Мітрапаліт Кірыл.
9.30 Ранішняя пошта.
10.05 "Каламбур". Гумарыстычны часопіс.
10.40 Смак.
11.00 "Вяртанне Траццякоўкі. Гісторыя аднаго шэдэўра".
11.25 Іван Лапікаў у меладраме "Адналюбы".
12.45 Ала Пугачова, Муслім Магамаеў, Ганна Герман у канцэртнай праграме "Ліпеньскі снег".
13.25 Волагда паміж мінулым і будучым".
13.55 Праграма перадач.
14.20 "Вмдавочнае — неверагоднае".
14.45 "Саюзмультфільм" прадстаўляе "Зачараваны хлопчык". "Машанькін канцэрт".
15.40 У свеце жывёл.
16.15 Леанід Якубовіч у тэлегульні "Кола гісторыі".
17.20 Ізабэла Юр'ева, Марыя Ладыніна, Клара Лучко у канцэртнай праграме "З верай, надзеяй, любоўю".
18.45 Надвор'е.
18.55 Сабачы выхадны ў дэтэктыўным серыяле "Строга на поўдзень".
19.45 "Добрай ночы, малышы!"
20.00 Час.
20.47 Праграма перадач.
20.55 "Залатая серыя". Леанід Быкаў у фільме "Максім Перапяліца".
22.40 "Калекцыя Першага канала". Музыку не спыніць у фільме". Сід і Нэнсі".
0.40 Праграма перадач.

Расія

7.00 Ранішні экспрэс.
7.55 Тавары — поштай.
8.05 "Мемарына". Тэлегульня.
8.30 Клуб "Адрэналін".
8.45 Добрай раніцы, краіна!
9.30 Пілігрым.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Як многа дзяўчат цудоўных...
10.55 "Славянскі базар". Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
11.05 Калі б ведаць.
11.45 Ананімныя субяседнікі.
12.15 "Музычны магазінчык", "Прамое трапанне". Мультфільмы.
12.30 Караоке па-руску.
13.00 Весткі пра...
13.25 "ОП-цэнтр". Маст. фільм (ЗША). 3-я серыя.
14.20 Свята "МК" у Лужніках.
14.45 Двайны партрэт.
15.15 Бясконцае падарожжа.
15.45 Іосіф Кабзон. Развітальны тур.
16.00 Легенды Вялікага.
16.55 Футбол. Кубак Інтэртота. "Лакаматыў" (Ніжні Ноўгарад) — "Антальяспар" (Турцыя).
19.00 Весткі.
19.35 Сам сабе рэжысёр.
20.10 Суботні вечар з І. Алейнікавым і Ю. Стаянавым.
21.35 Му-мукі творчасці.
21.55 Зусім сакрэтна.
22.50 Рэпарцёр.
23.05 Начное жыццё гарадоў свету. Парыж.
23.30 "Славянскі базар". Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
23.40—0.35 Праграма "А" на "Славянскім базары".

Санкт-Пецярбург

9.30, 12.30, 15.30, 18.30, 21.30 Інфарм ТБ.
9.45 Хутарок.
10.15 "Гонар маю".
10.40 "Індаба". Тэлесерыял для дзяцей (Францыя).
11.05 "Неўтаймаваная Афрыка". Дак. серыял.
12.00 Ток-шоу "Наўздагон". Паэт М. Таніч.
12.45 Страсці-мардасці.
13.05 "Час адпачынку з суботы да панядзелка". Маст. фільм (Расія).
14.30 "Старадаўні рускія рамансы ў выкананні Нані Брэгвадзе".
14.50 Гістарычныя расследаванні.
15.45 Спартыўны агляд.
16.05 Майстар-клас. Міжнародны фестываль мастацтваў.
16.55 Тэлестанцыя "Мая Расія". "Храм".
17.25 Тэлемагазін.
18.55 "Малыш на касмадроме", "Малыш на пляжы". Мультфільмы.
19.15 Музычны рынг. Новае пакаленне.
20.50 Блеф-клуб.
21.45 "Парад парадаў" прадстаўляе... Хіты сезона.
22.25—0.00 Новае кіно Расіі. "Рускі рэгтайм".

НТБ

7.00 Сёння раніцай.
9.00 Мультсерыял "Незвычайныя прыгоды доктара Дуліта".
9.30 Тэлегульня "Зразумей мяне".
10.00 Свет прыгод і фантастыкі. Маст. фільм "Воіны часу" (ЗША).
10.45 Ад "Вінта".
11.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Фестываль індыйскага кіно. Джэкі Шроф і Ану Агарвал у фільме Ракеша Рашана "Дзядзька кароль".
14.30 "Панарама" з Усеваладам Аўчыннікавым.
16.00 Летні кінатэатр. М. Задорнаў, Е. Вароніна і А. Дуброўская ў камедыі С. Ніконенкі "Хачу вашага мужа".
17.15 "Дог-шоу. Я і мой сабака".
17.45 Зварот Святейшага Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Алексія II з нагоды Дня святых і першавярхоўных апосталаў Пятра і Паўла.
18.00, 21.00 Сёння ўвечары.
18.30 Герой дня без гальштука.
18.55 Свет кіно. Крысціян Петэрсан. Фантастычная камедыя "Зубасцікі". Фільм трэці. (ЗША).
20.45 "Лялькі".
21.45 Серыял па выхадных. "Байкі з пограба".
22.40 Суботняе шоу Мікалая Фаменкі "Імперыя страсці".
23.20 Свет кіно. П'ер Рышар, Міу-Міу і Жан-П'ер Марыель у эратычнай камедыі Жоржа Лацiера "Далей немагчыма" (Францыя).
1.05 Начны канал. "Плейбой-шоу".

8-ы канал

15.00 Джэймс Маер "Жыццё ў слове".
15.30 Свет прыгод. Маст. фільм "Вызваленне Вілі".
17.00 У фокусе — сям'я. Асновы хрысціянскага выхавання.
18.00 Калекцыя 8-га канала. Шоу Бары Алібасава.
19.15 Мульт-планета.
19.30 На-лі-вай!
20.00 Серыял "Камісарша", "Карына".
21.00 Суперзоркі Галівуда. Кевін Костнер.
21.30 Кевін Костнер у маст. фільме "Робін Гуд, кароль вятроў".

Нядзеля, 13 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.00 "Кактэйль па нядзелях".
8.55 Тэлебом.
9.20 Мульфіклуб.
9.50 Вяршыня свету. Тэлевіктарына.
10.15 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар".
10.30 "Усё нармальна, мама!" Забаўляльная праграма.
11.05 Тураб'ектыў.
11.35 "Вайна ў паветры". 43-я серыя.
12.00 "Славянскі базар-97". Дзіцячы гала-канцэрт. Прамая трансляцыя.
13.35 Алімп.
13.55 Вяскоўцы. Беларускае Палессе.
14.25 "Запрашаем на вячоркі". Фальклорныя гурты Столінскага раёна.
15.00 Навіны.
15.15 Бон тон. Тэлечасопіс моды.
15.45 Серыял "Партрэты" (Вялікабрытанія). 10-я серыя "Фрэнсіс Франка".
16.15 "Оскар". Тэлегульня.
16.45 Людміла Нільская і Аляксандр Міхайлаў у маст. фільме "Шалёныя грошы".
18.15 Абібок.
18.50 Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў "Славянскі базар".
19.05 "Ток-шоу "Карамболь" з удзелам Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Францыі ў Рэспубліцы Беларусь Клода Жаліфа.
19.40 Калыханка.
20.00 Рэзананс.
20.45 "Курыца". Мультфільм да дарослых.
21.00 "Славянскі базар-97". Юбілейны канцэрт Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Беларусі. Прамая трансляцыя з Віцебска.
23.00 Спартыўны тэлекур'ер.
23.25 "Сінема". Ф. Нэры і А. Бандэрас у маст. фільме Карласа Саура "Стралай" (Іспанія—Італія).
1.15 Бархатны сезон. Музычна-забаўляльная праграма.

ГРТ

7.00 Жана Болатава і Станіслаў Любшын у меладраме "Калі ты маеш рацыю".
8.20 Мультфільмы нашага дзяцінства. "Казка пра рыбака і рыбку".
8.55 Спортлато.
9.00, 14.00, 22.25 Навіны.
9.10 "Бесталковыя нататкі" Дзм. Крылова.
9.30 Пакуль усе дома.
10.20 Ранішняя зорка.
11.05 "Армейскі магазін".
11.35 "Іграй, гармонік любы!"
12.05 Сельская гадзіна. Тэлечасопіс.
12.30 Серыял "Падводная адысея каманды Кусто". Спадчына забытага свету".
13.20 Смехапанарама. Вядучы — Я. Петрасян.
13.55 Праграма перадач.
14.15 Сяргей Лемешаў і Валерый Залатухін у праграме "Запрашэнне да музыкі".
14.45 Клуб падарожнікаў.
16.30 Мультфеерверк: "Прыгоды Вудзі і яго сяброў", "Ружовая пантэра:.
16.30 Шчаслівы выпадак.
17.20 "Сам-насам". Вядучы — А. Любімаў.
17.50 Футбольны агляд.
18.15 Надвор'е.
18.20 "Песня-97".
19.05 Паляванне на чалавека ў дэтэктыўным серыяле "Строга на поўдзень".
20.00 Час.
20.32 Кінаафіша.
20.40 Луі дэ Фюнес у камедыі "Жандарм з Сен-Трапеза".
22.35 Каханне ці смерць у трылеры "Жорсткі выбар". (1994 г.)
0.05 Праграма перадач.

Расія

7.00 Ранішні экспрэс.
7.55 Гандлёвы дом "Ле Монці".
8.10 "Солці". Тэлесерыял (ЗША).
8.35 "Славянскі базар". Дзённік VI Міжнароднага фестывалю мастацтваў.
8.45 Добрай раніцы, краіна!
9.30 Прысяга.
10.00 Весткі ў адзінаццаць.
10.15 Рускае лато.
10.55 Без пяці дванаццаць.
11.00 Кніжная лаўка.
11.25 "Ва ўсіх на вуснах". Праграма Наталлі Дар'ялавай.
11.40 Чалавек на Зямлі.
12.05 Новая Расія. "Надзеі маленькі аркестрык..."
12.30 21 кабінет.
13.00, 19.00 Весткі.
13.25 "ОП-цэнтр". Маст. тэлефільм (ЗША). 4-я серыя.
14.15 Сад культуры.
14.40 "Крануты", "Аладзін".
15.35 Доўгань-шоу.
16.00 Рэпартаж ні аб чым.
16.15 Футбол без межаў.
16.50 "Сустрэчы на Уздвіжанцы". С. Шміт.
17.45 Д-клуб.
18.20 "Аншлаг" прадстаўляе.
19.40 Старая кватэра. 1950 год.
20.45 "Гарадок". Забаўляльная праграма.
21.15 "Калізей".
22.10 У Ксюшы.
22.40 "Славянскі базар". Юбілейны вечар Міхаіла Фінберга і Дзяржаўнага канцэртнага аркестра Рэспублікі Беларусь.
0.20—0.35 Рэк-тайм.

Санкт-Пецярбург

9.30, 12.30, 15.30, 18.30 Інфарм ТБ.
9.45 Тата, мама, я — спартыўная сям'я.
10.15 Авертайм.
10.40 "Індаба". Тэлесерыял для дзяцей (Францыя).
11.05 "Неўтаймаваная Афрыка". Дак. серыял.
12.00 Старое танга. Лідзія Штыкан.
12.45 Экспрэс-кіно.
13.05 "Завяшчанне прафесара Доуэля". Маст. фільм (Расія).
14.35 "Га". Мультфільм.
14.45 Д. Башкіраў. "Тое, што застанецца".
15.45 Спартыўны агляд.
16.05 Свята ў Вялікай канцэртнай зале.
16.20 Нататкі на палях капелюша і 2.
16.55 Тэлестанцыя "Мая Расія". Раман з героем.
17.25 Тэлемагазін.
18.55 Кінакамедыя! "Камедыя строгага рэжыму".
20.15 Песні Г. Гладкова ў музычным тэлефільме "Горад у падарунак".
20.45 Ноу смокінг.
21.30 Ва ўсіх на вачах.
21.45 Міжнародны агляд.
22.15 Зорны розыгрыш.
22.50—0.15 "Восень". Маст. фільм (Расія).

НТБ

7.00 Сёння раніцай.
9.00 Вуснамі дзіцяці.
9.30 Тэлегульня "Зразумей мяне".
10.00 Свет прыгод і фантастыкі. Маст. фільм "Воіны часу".
10.45 Ад "Вінта".
11.00, 15.00 Сёння ўдзень.
12.00 Кніжны магазін.
12.30 "Маскі-шоу": выбранае.
13.00 Камедыйны серыял. "Караліна ў Нью-Йорку" (ЗША).
13.30 Кіно, кіно, кіно: навіны Галівуда".
14.00 Час "Ч" з Вольгай Кучкінай.
14.30 "Свая гульня".
16.00 Прэм'ера. Памяці Ірыны Мятліцкай. Меладрама. "Я кахаю".
17.30 Нядзельная праграма Мікалая Фаменкі "Рускія цвікі".
18.00 Сёння.ўвечары.
18.30 Дак. серыял "Мафія" (Італія). Фільм 5-ы.
19.00 Серыял па выхадных. Прэм'ера фільма "Саванна". 1-я серыя (ЗША).
20.00 Вынікі.
21.10 Свет кіно. Роберт дэ Ніра, Рэй Лiёта і Джо Пешы у гангстэрскай сазе Марціна Скорсеза "Добрыя хлопцы" (ЗША).
23.50 Трэцяе вока.
0.30 Начны канал "Плейбой-шоу".

ТБ-6 Масква

6.00 "Шэсць навін".
6.10 Музыка кіно.
6.30 Скандалы тыдня.
7.00 "Шэсць навін".
7.10 Дарожны патруль.
7.25 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
7.35 Мультфільмы "Качаня Цім", "Кот Базіліа і мышаня Пік". "Казка пра Івана, пана і злыднях".
8.10 Дзіцячы сеанс. "Залатыя рогі".
9.30 Тэлемагазін "Дзякуй за пакупку!"
9.5% Шоу ежы. "Пальчыкі абліжаш".
10.30 Гумарыстычная праграма "Назло рэкордам!"
10.55 Серыял "Дзікая прырода Аўстраліі".
11.35 "Канон".
12.05 Праграма А. Палітхоўскага "Грушынскае сузор'е-2".
12.40 Ток-шоу "Музыка і прэса": "Акулы пяра" — Група "Рускі размер" і прафесар Лебядзінскі.
13.35 Ток-шоу "Зрабі крок".
14.30 Спорт тыдня.
15.05 Афіцыйная цырымонія ўзнагароджання Нацыянальнай прэміяй "Алімп".
15.25 "Ералаш".
15.40 "Масква Сяргея Белагорцава і Міхаіла Шаца"
15.55 Серыял "Сям'я Рабінзонаў".
16.50 "Шэсць навін".
17.00 Мінскі тэлешоп.
17.10 Ток-шоу "Маё кіно" з Аляксандрам Алейнікавым.
17.55 Дыск-канал.
19.00 Мінскі тэлешоп.
19.10 IV Міжнародны фестываль мастацтваў "Славянскі базар". "Сафія Ратару — 25 гадоў на сцэне".
21.15 Баявік "Піраты XX стагоддзя".
22.55 Тэледыскатэка "Партыйная зона".
0.20 Дыск-канал.

ГЛЯДЗІ ГЭТА

К КУЛЬТУРА ІНФАРМУЕ

Навіны расійскай культуры

ХТО БУДЗЕ СПЯВАЦЬ РАМАНСЫ ФІНАНСАМ?

Гаротны стан большасці расійскіх устаноў культуры, у які яны апынуліся ва ўмовах глыбокага сацыяльна-эканамічнага крызісу, працягваецца. Нягледзячы на высілкі Міністэрства культуры Расіі, па ініцыятыве якога за пяць апошніх гадоў прынята каля дзесяці прэзідэнцкіх указаў па падтрымцы культуры, сітуацыя застаецца надзвычай напружанай.

Дзе выйсце? У міністэрстве лічаць, што даўно наспела рэформа сістэмы фінансавання культуры. І прапанавалі яе ўраду. На чым жа грунтуюцца новыя падыходы?

Па-першае, і ў новай сістэме павінна застацца выдзяленне бюджэтных асігнаванняў непасрэдна органам культуры для наступнага размеркавання іх паміж арганізацыямі культуры, а таксама фінансаванне праектаў і праграм, накіраваных на рэалізацыю дзяржаўнай культурнай палітыкі. Пры гэтым Мінкультуры рашуча выступае супраць падзелу фінансавання культуры на "абароненыя" і "неабароненыя" артыкулы: немагчыма вучыць дзяцей і студэнтаў, захоўваць музейныя экспанаты і кніжныя фонды, паказваць спектаклі і канцэрты без святла, цяпла, вады і г.д.

Па-другое — і гэта сапраўды навацыя, — прапануецца ўкараненне шырока распаўсюджанай у свеце мадэлі размеркавання фінансавых рэсурсаў "на адлегласці выцягнутай рукі". Гаворка ідзе пра арганізацыю самакіроўных дзяржаўных фондаў для адраснай падтрымкі ініцыятыўных праектаў у галіне мастацтва, культурнай спадчыны, адукацыі і навукі, якія ажыццяўляюцца асобнымі творчымі работнікамі ці невялікімі калектывамі. У гэтым выпадку конкурсныя працэдуры і ўдзел грамадскасці дазволяць "аддаліць" атрымальнікаў сродкаў ад прадстаўнікоў дзяржаўнай улады.

Па-трэцяе, прынцыповым накірункам рэфармавання дзяржаўнай сістэмы падтрымкі культуры павінна стаць палітыка падаткавага пратэкцыянізму. Пры гэтым сама дзяржава ўстанаўлівае толькі "правілы гульні", даючы розныя падатковыя льготы ўдзельнікам культурнай дзейнасці, карыстальнікам культурных даброт, творчым работнікам, установам культуры, фундатарам і дабрачынным арганізацыям.

Карысцнай уяўляецца і прапанова забяспечыць максімальны ўдзел грамадзян у падтрымцы культурнай дзейнасці. На думку рэфарматараў, самі карыстальнікі павінны мець магчымасць вызначыць, якім арганізацыям культуры варта аддаць сродкі, што ім належаць. Такія ж захады могуць рабіць і прадпрыемствы іншых сектараў эканомікі, накіроўваючы сродкі канкрэтным установам культуры, а таксама на рэалізацыю асобных праектаў у галіне мастацтва, культурнай спадчыны, адукацыі і навукі.

Аўтары новай канцэпцыі фінансавання культуры бачаць і недзяржаўныя крыніцы яе сілкавання. Адной з рэальных магчымасцяў прыцягнення пазабюджэтных сродкаў яны лічаць вырашэнне праблемы прыватызацыі ў сферы культуры. Пытанне досыць далікатнае: "капіталізацыю" культуры ўспрымаюць далёка не ўсе. Але ж відавочна і тое, што дзяржаўная манаполія ў гэтай галіне перашкаджае ажыццяўленню нават эканамічна "разумных" крокаў. Прапануецца такая форма прыватызацыі, як пераўтварэнне дзяржаўных і муніцыпальных устаноў культуры ў незалежныя некамерцыйныя арганізацыі ("некамерцыйная прыватызацыя"). Раздзяржаўленне не азначае, што аб'ёмы бюджэтнага фінансавання культуры могуць быць паменшаны. А вось выдзеленыя дзяржаўныя сродкі мажліва выкарыстоўваць больш эфектыўна. Не пашкодзіць справе і непасрэдная перадача дзяржаўнай маёмасці некамерцыйным арганізацыям. Дзяржава ў такім разе выконвае толькі кантрольна-назіральную функцыю ды бярэ на сябе абавязкі аднаго з галоўных інвестараў рэстаўрацыйных работ.

Сярод магчымых крыніц папаўнення "культурнага" бюджэту — і ўвядзенне спецыяльных падаткаў. Напрыклад, падатак "культурная рэнта" можна ўстанавіць у выглядзе пэўнага працэнта з даходаў ад аб'ёму рэалізацыі тавараў і паслуг, продаж якіх ажыццяўляецца на тэрыторыі культурных цэнтраў, помнікаў культуры, музеяў-запаведнікаў, а таксама ў памяшканнях арганізацый культуры, ад аб'ёму рэалізацыі чыстых аўдыё- і відэакасет, ад аб'ёму рэалізацыі турыстычных паслуг, ад камерцыйнай рэкламы ў сродках масавай інфармацыі, ад правядзення нацыянальных латарэй.

Распрацоўшчыкі праекта канцэпцыі лічаць, што мае "права на жыццё" і падатак на "культурную нерухомасць" — у выглядзе пэўнага працэнта даходаў ад камерцыйнага выкарыстання (уключаючы здачу ў арэнду) нежылых памяшканняў арганізацый культуры. Сабраныя ў адпаведнасці з гэтым падаткам сродкі пайшлі б у фонд падтрымкі культурнай спадчыны.

Зразумела, што ўсе гэтыя прапановы разлічаны на максімум выгод для культуры і не ўсе яны будуць падтрыманы ўрадам. Важна тое, што ідзе настойлівы пошук нетрадыцыйных крыніц фінансавання культурнай дзейнасці, што Міністэрства культуры Расіі шчыра адстойвае інтарэсы галіны.

А сваёй "вагой" культура сапраўды вылучаецца: матэрыяльныя культурныя каштоўнасці па свайму рэальнаму кошту пераўзыходзяць кошт асноўных фондаў многіх галін гаспадаркі і ніякай інфляцыі не баяцца. Укладзеныя ў культуру грошы заўсёды даюць аддачу, а "працэнты" ад гэтага капіталу атрымліваюць усе без выключэння жыхары краіны.

Можа, тое-сёе з расійскага вопыту варта "прышчапіць" і на беларускім культурным "дрэве"?

Іван КАРЭНДА, спецыяльна для «Культуры».
Масква

ІМПУЛЬС САЎЛЮСА САНДЭЦКІСА

Полацкія фестывалі зрабіліся традыцыйнымі. Не так даўно ў канцэртнай зале Сафійскага сабора прагучаў апошні канцэрт Х Міжнароднага фестывалю старадаўняй і сучаснай камернай музыкі.

У сёлетнім фестывалі ўпершыню ўзялі ўдзел літоўскія музыканты — адзін з лепшых дырыжораў сучаснасці прафесар Саўлюс Сандэцкіс і створаны, літаральна ўзгадаваны ім Літоўскі камерны аркестр. Ужо першыя гукі падчас адкрыцця фестывалю ў Полацку не пакінулі сумніву ў тым, што гэта — калектыў самага высокага ўзроўню і, паводле выказванняў замежнага музычнага друку, "з такой тэхнічнай дасканаласцю валодання інструментамі, з такімі ідэальна ўраўнаважанымі суадносінамі гучання, такім вычарпальным пранікненнем у сутнасць партытуры, такім цудоўным пачуццём арганічнай цэласнасці кожнага твора", што не застаецца нічога іншага, як толькі шчыра захапляцца і здзіўляцца.

Магутны імпульс, дадзены Саўлюсам Сандэцкісам, падхапіў нямецкі арганіст Іаганес Геферт. Далікатныя, эфектныя рэгістроўкі ў так званай "музыцы для гадзінніка", віртуознае выкананне стварылі адчуванне крохкай і пяшчотнай прыгажосці.

Залатому веку рамантызму і вялікім датам 1997 года прысвяцілі свой канцэрт Карын і Манфрэд Тауш з Аўстрыі. Музыка Брамса, Мельдэльсона, Шуберта склала іхнюю праграму. Прыгожы свет гармоніі, пяшчотнай чысціні і дасканаласці адкрыў слухачам піяніст Манфрэд Тауш. Карын Тауш выканала арганную частку праграмы, скончыўшы яе знакамітым творам Рэгера.

Традыцыйна ў кожным фестывалі бралі ўдзел беларускія музыканты. Не стаў выключэннем і сёлетні юбілей. Тут выступілі артысты Нацыянальнага тэатра оперы Беларусі — заслужаны артыст рэспублікі Віктар Скарабагатаў, Тацццяна Варапаева, Алена Шведава і ансамбль салістаў "Класік-авангард" пад кіраўніцтвам Уладзіміра Байдава. Сапраўднай падзеяй стала сумеснае выкананне імі праграмы планктаў. На фестывалі выступіў таксама ансамбль старажытнай музыкі "Кантраданс" з Баранавічаў. Жывапісныя строі, старажытныя інструменты надалі арыгінальнасць музыцы XIV — XVIII стст. і дапамаглі выканаўцам данесці да слухачоў спакойную мудрасць нашых продкаў, якія ўмелі цаніць радасць жыцця.

У атмасферы асаблівай цеплыні і сардэчнай гасціннасці прайшоў канцэрт артыстаў Ізраіля. Яшчэ зусім нядаўна яны былі звязаны з Полацкам, таму хваляваліся ўсе — і слухачы, і выканаўцы. Але хваляванне, на шчасце, не адбілася на якасці выканання. Салісткі Ізраільскай Новай оперы Эдэльман (мецца-сапрана) і Гутман (сапрана) выканалі цудоўную праграму, складзеную з лепшых узораў вакальнай музыкі XIX — XX стст.

Фестываль закончыўся канцэртам маскоўскіх артыстаў пад назвай "Музыка рускай душы". У ягоных рамках упершыню ў Полацку выступіў лаўрэат міжнародных конкурсаў Г.Осіпаў (барытон). Тэхнічна рухомы голас, а таксама строгая акадэмічная манера спеваў, інтэлігентнасць былі высока ацэнены слухачамі.

10-гадовы юбілей выклікаў да сябе асаблівае стаўленне: сёлета фестываль атрымаў доўгачаканую фінансавую падтрымку з боку абласнога Упраўлення культуры. Не засталіся ўбаку і заможныя палачане — фірмы "Інвіс" і "Дыяна". Вялікую дапамогу ў пераадоленні цяжкасцяў аказалі супрацоўнікі амбасадаў Літвы і Ізраіля, а таксама Міністэрства замежных спраў Аўстрыі. Мы шчыра ім удзячныя.

Наталля БАРАВІК, музычны рэдактар Сафійскага сабора.
Полацк

У Віцебску скончыўся абласны фестываль альтэрнатыўнай творчасці дзяцей і падлеткаў "Стракаты свет-97". Тры дні ягоныя ўдзельнікі змагаліся за першынство ў конкурсах юных бардаў, мадэльераў авангарднай моды "Мадэрн-97", авангарднага жывапісу, у музычных і іншых конкурсах.

На здымку: дэманстрацыя мадэляў авангарднай моды "Мадэрн-97".

Фота Аляксандра ХІТРОВА, БелТА.

Случанскія весткі

"МІС МАЛЕЧА-97" СЛУЦКА

Напярэдадні Дня абароны дзяцей у Слуцкім Палацы моладзі адбылася конкурсная шоу-праграма "Міс малеча-97" г.Слуцка. У ёй прымалі ўдзел дзевяць дзяўчынак ва ўзросце ад 4 да 6 гадоў. Атрымалася сапраўднае свята для іх бацькоў.

Конкурс праводзіўся ў 4 туры. Ацэньвала выступленне маленькіх удзельніц журы на чале з загадчыцай аддзела культуры гарвыканкама Т.Шахновіч. "Міс малечай-97" стала Аленка Гарбуз. Але адзначана была кожная ўдзельніца, кожная стала "Міс": "Міс сімпатый гледачоў", "Міс пяшчота", "Міс сціпласць", "Міс зачараванне"... Волечку Сыцько на працягу ўсяго вечара бачылі з усмешкай, і журы ўручыла ёй дыплом "Міс усмешка".

Усе дзяўчынкі атрымалі падарункі ад фундатараў свята — цукрова-рафінаднага камбіната, мясакамбіната, цэнтра стандартызацыі і метралогіі, гараддзела культуры.

Наш кар.

У САДЗЕ "КІНОШНЫМ" І "НЕКІНОШНЫМ"

Мінскі кінатэатр "Масква" даваў прэм'еру. Але вы спытаецце: пры чым тут "Батанічны сад"? А справа ў тым, што мастацкая стужка вытворчасці кінастудыі "Беларусьфільм" запазычыла назоў у зялёнага аазіса нашае беларускае сталіцы.

І "Батанічны сад", што прэзентаваўся ў кінатэатры "Масква", стаўся гэткім жа прыцягальным для гледачоў, як і квітнеючы куточак прыроды ў цэнтры сталіцы для простых адпачываючых.

Зрэшты, справа не толькі ў назове фільма. Хутчэй у рэжысёры. А рэжысёр — дэбютант, вядомы па ролях у тэатры і кіно народны артыст Беларусі Уладзімір Гасцюхін. І кінаманы ўжо ішлі не на Гасцюхіна-артыста, а на Гасцюхіна-рэжысёра.

Беларуская "фабрыка мрояў" над фільмам працавала год. І "Батанічны сад" ужо бачылі ў Пецярбургу і Кастраме. Прэм'ера ў сябе на радзіме чамусьці адкладвалася на пасля. Але, нягледзячы на адпускны сезон, вырасла ва ўсебеларускую. І ўрачыстасці з тае нагоды па сваёй працягласці ледзь не перавысілі хранаметраж самога фільма.

Трэба аддаць належнае арганізатарам — на сцэну запрасілі ці не ўсіх артыстаў, занятых у фільме. А яны — як з Расіі, так і з Беларусі: Уладзімір Заманскі, Тацццяна Дэлас, Ігар Волкаў. А яшчэ выхаванцы мінскага дзіцячага дома ігралі ў стужцы. Для некаторых роля ў "Батанічным садзе" сталася дэбютнай. Ну, а па знакамітых акцёрах у фільмах, так бы мовіць, "за жыццё" — айчынны глядач проста засумаваў.

... Прыгажосць мінскага "некіношнага" Батанічнага сада не выклікае сумнення. Урэшце, у кожнага з "батанічных" — свае гісторыі, свае эпізоды. Жыццё на рэпрызы не сквапіцца — сціраючы межы між рэальным і ірэальным светам.

І эпізоды з двух Батанічных садоў — дый зала гледачоў — сведчаць аб прыцягальнасці непрыдуманых гісторый.

"За жыццё". Дый кіно пра жыццё.

М.Р.

СЕЗОН СКОНЧЫЦЦА НОВАЙ "ТРАВІЯТАЙ"

Прадчуваю здзіўленне нашых пастаянных гледачоў перад прэм'ернай афішай "Травіяты". Ці даўно яны бачылі гэтую оперу на сцэне тэатра, ці даўно чыталі пра наведанне нашага спектакля прэзідэнтам Бразіліі падчас гастроляў трупы ў Манаусе? Але ж беларуская опера справядліва лічыць сябе ў даўгу і перад гэтым оперным шэдэўрам, і перад сваёй публікай. Спектакль 1969 года на сёння цалкам з'амартызаваны і ўспрымаецца як канцэрт у бедных касцюмах пры ўбогім, пазбаўленым усялякага вобразнага сэнсу афармленні сцэны. Ад рэжысуры буйнога майстра Дзмітрыя Смоліча нічога не засталося. І калі публіка ўсё ж хадзіла і на такую "Травіяту", дык гэта сведчыла толькі пра яе нязменную любоў да оперы і да нашых саліставу. І гэта падштурхоўвала тэатр брацца за новую пастаноўку як мага хутчэй. І вось, нарэшце, новы спекатакль, што паступова высяляў спачатку ў галовах сваіх аўтараў, потым у майстэрнях мастакоў, у класах, рэпетыцыйных залах, цэхах мастацка-эксприментальнага камбіната, выйшаў на "фінішную прамую" і 17, 18 і 20 ліпеня ўбачыць святло рампы.

"Прыдумалі" новую "Травіяту" музычны кіраўнік пастаноўкі Аляксандр Анісімаў, рэжысёр Сусанна Цырук, сцэнограф Людміла Ганчарова і мастак па касцюмах Элеанора Грыгарук. У пастановачнай групе і галоўны хормайстар Ніна Ламановіч, дырыжоры Вячаслаў Чарнуха і Міхаіл Сінькевіч, балетмайстар Алена Дзмітрыева-Лаўрыновіч, мастак па асвятленні Сяргей Мартынаў.

Рэжысёр Сусанна Цырук, для якой "Травіята" — першы вялікі самастойны оперны спектакль на нашай сцэне, пагадзілася даць мне невялічкае інтэрв'ю.

— Спадарыня Сусанна, па-першае, папытаю пра тое, што адразу кінулася ў вочы яшчэ падчас абмеркавання макета афармлення і эскізаў касцюмаў. Дзеянне новай "Травіяты" перасунута ад часу Дзюма-сына на канец мінулага стагоддзя. Вельмі багатыя, фантазійныя, вытанчаныя касцюмы яўна належаць да стылю мадэрн. Ці толькі дзеля дадатковых магчымасцяў для мастакоў робіцца зрух па часе?

— Гэта таксама мае значэнне, але ж не галоўнае. Для нас важна, што на мяжы стагоддзяў у самім паветры лунае нешта такое, што прымушае людзей з трывогай чакаць глабальных перамен, катастроф — "канца свету". У такім апакаліптычным настроі людзі і весяліцца неяк асабліва: ліхаманкава, адчайна, з надрывам.

— Адна з форм уцёкаў ад рэчаіснасці, "баль падчас чумы"...

— Так, гэты вобраз тут да месца. У такім ключы мы вырашаем першую дзею і асабліва фінал другой — "Баляванне ў Флоры" (наша рабочая назва гэтай карціны — "каляровы карнавал", у адрозненне ад "чорнага карнавалу" апошняй дзеі).

— Я бачыла сцэнічную рэпетыцыю: відовішча эфектнае, насычанае рухам, вельмі складаныя задачы вы прапануеце салістам і хору! Але ж ці не згубіцца Віялета ў гэтым стракатым, мітуслівым натоўпе?

— Не. Якраз пакуты яе душы, яе псіхалогія нас цікавяць больш за ўсё. Сама гэтая ліхаманкавасць весялосці — адлюстраванне эмацыйнага стану Віялеты. Мяне вельмі ўразіла фраза літаратурнага прататыпу Віялеты, гераіні рамана Дзюма-сына "Дама з камеліямі": "Я ведаю, што жыць мне засталося мала, таму я павінна жыць хутка" (цытую па памяці, аднак сэнс такі).

— Вы можаце адной фразай сказаць, пра што ваш спектакль?

— Я проста хачу паставіць рамантычную гісторыю кахання без аніякіх сацыяльных акцэнтаў.

— А якой рэакцыі вы чакаеце ад гледачоў?

— Суперажывання і слёз напрыканцы!

У тым, ці зведае публіка сапраўднае ўзрушэнне на новай "Травіяце", вельмі многае залежыць ад выканаўцаў, перш-наперш ад нашых Віялет — Наталлі Кастэнка, Тамары Глаголевай, Вікторы Курбацкай, Алены Бундзелевай; Альфрэдаў — Аляксандра Тузлукова, Сяргея Франкоўскага, Сяргея Драбышэўскага, Рыгора Палішчука; Жэрмонаў-старэйшых — Аркадзя Саўчанкі, Юрыя Бастрыкава, Мікалая Майсеенкі.

Алена САЛАМАХА

"ТАКІЯ АКЦЫІ ПАВІННЫ БЫЦЬ РЭГУЛЯРНЫМІ..."

5 ліпеня адбудзецца закрыццё І Міжнароднага пленэру па скульптуры памяці Анатоля Анікейчыка. Прафесійнае журы падвядзе вынікі месячнай працы маладых скульптараў, і гарадскі Парк скульптуры, што знаходзіцца ў Мінску, пры вуліцы Арлоўскай, упрыгожаць 14 твораў, выкананых у камені. І калі практычна

ўсе ўдзельнікі пленэру выказалі задаволенасць той творчай і чалавечай атмасферай, у якой ім давялося працаваць, дык арганізатары на гэты конт больш стрыманыя. Арганізацыйныя і фінансавыя цяжкасці, праблемы тэхнічнага забеспячэння, натуральна, адбіліся на працы. Абяцаныя грошы так і не трапілі на рахунак арганізатараў пленэру, у сувязі з чым давялося выкладваць пэўныя сумы з уласнай кішэні самім арганізатарам і іхнім сябрам. А гэта значыць — аплата гатэляў, стыпендый, транспарту, наведванне тэатраў, паездак ў Полацк, Мір і Нясвіж, харчавання і г.д.

"Мы не чакалі такога стаўлення з боку гарадскіх уладаў і Міністэрства культуры", — заявіў фундатар пленэру, дырэктар дзяржаўнага прадпрыемства "Маладзёжны культурна-забаўляльны цэнтр" пры Міністэрстве культуры Беларусі Аляксандр Унукаў. — І, тым не менш, я перакананы, што такія акцыі павінны быць не аднаразовымі, а рэгулярнымі, што пленэры патрэбны не толькі гораду, але і самім мастакам, якія, набываючы прафесійны вопыт у атмасферы калектыўных стасункаў, робяцца духоўна і творча больш сталымі".

Так, сапраўды, паглядзеўшы іхнія творы, вельмі адрозныя паводле задумы і пластычнага выканання, пераконваешся: хлопцы цудоўна справіліся з камянямі, ператварыўшы іх ў высокамастацкія, філасофскія вобразы нашага часу...

Барыс КРЭПАК

На здымках, зробленых ***Генадзем ЖЫНКОВЫМ,*** *— апошнія штрыхі пленэру.*

"КАПЯЛЮШ НАПАЛЕОНА" І ЗМЕНА СТАТУСА

На пачатку бягучага сезона ў тэатры адбылася прэм'ера аперэты Оскара Штрауса "Капялюш Напалеона", для пастаноўкі якой быў запрошаны Барыс Лагода — рэжысёр з Новасібірска. У свой час ён скончыў Беларускі тэатральна-мастацкі інстытут, але творчыя шляхі-дарогі завялі яго ў іншую рэспубліку. У Мінск ён прыехаў па запрашэнні — для пастаноўкі аднаго спектакля, а атрымалася так, што застаўся ў нашым тэатры на пастаянную работу. Другую сваю пастаноўку — "Цыганскі барон" Іагана Штрауса — ён здзейсніў ужо як галоўны рэжысёр тэатра.

Такім чынам, сёлетні тэатральны сезон і пачынаўся, і заканчваецца новымі спектаклямі ў пастаноўцы новага рэжысёра, што адразу прыцягнула ўвагу прыхільнікаў гэтага жанру. У рэпертуарнай афішы Тэатра музкамедыі ёсць нямала добрых спектакляў, пастаўленых вядомымі рэжысёрамі, але гэта ўсё пастаноўкі мінулых гадоў. А вядома ж, тэатру, таксама як і гледачу, неабходна пастаяннае абнаўленне рэпертуару.

"Капялюш Напалеона" — даволі рэдкая з'ява на музычнай сцэне. Калісьці гэты спектакль ставіўся ў Рыжскім тэатры музкамеды, і менавіта адтуль наш тэатр атрымаў нотны матэрыял гэтай аперэты. Усё тут адпавядае асноўным прынцыпам класічнай аперэты: і тэматыка, і адпаведны набор персанажаў, і характар пабудовы музычнай драматургіі і г.д. Але аперэта тым і цікавая, што, не выходзячы з зададзеных жанрам рамак, яна заўсёды мае эфект навізны і прыцягальнасці. Вядома, гэта ў значай ступені залежыць ад пастаноўшчыкаў і выканаўцаў. Разам з Барысам Лагодам над спектаклем працавалі музычны кіраўнік і дырыжор Аляксандр Сасноўскі, балетмайстар Ніна Дзьячэнка, хормайстар Тамара Гуліна, мастак Яўген Ждан. У спектаклі заняты лепшыя акцёры тэатра: Аляксей Ісаеў, Арнольд Ранцанц, Людміла Станевіч, Зінаіда Вяржбіцкая, Герман Казлоў, Аляксей Кузьмін, Анатоль Касецкі, Васіль Сердзюкоў і іншыя выканаўцы.

Гэты спектакль ужо ацанілі прыхільнікі аперэты, і цяпер у іх ёсць магчымасць параўнаць яго з новай работай Барыса Лагоды — з "Цыганскім баронам". У іх шмат агульнага. Па-першае, адна і тая ж пастановачная група і амаль той жа склад акцёраў. А па-другое, спектаклі блізкія па сваёй тэматыцы і эстэтыцы пастаноўкі. Але гэта не азначае, што рэжысёр у чымсьці паўтараецца ці пераносіць гатовыя штампы з аднаго спектакля ў другі. Проста ў абедзвюх пастаноўках праглядваюцца індывідуальныя рысы ягонага творчага стылю.

Спектакль "Цыганскі барон" Барыс Лагода паставіў як оперу, хоць традыцыйна ён лічыцца лірычнай аперэтай. У пастаноўшчыка заўсёды ёсць права творчага асэнсавання таго матэрыялу, над якім ён працуе, і права ўласнага бачання яго сцэнічнага ўвасаблення. А драматычнае развіццё вобразаў і буйныя музычныя пабудовы дазваляюць трактаваць гэты твор як оперу. Музыка гэтага спектакля заваражвае: высокі драматызм і пяшчотная лірыка, цудоўныя вальсавыя мелодыі, цыганскі хор... Нават толькі дзеля музыкі варта наведаць гэты спектакль — нездарма ж сучаснікі называлі Штрауса каралём вальса і князем аперэты.

Шмат паралеляў можна правадзіць паміж двума гэтымі спектаклямі. Звяртае на сябе ўвагу і іх сцэнаграфія. Мастак-пастаноўшчык Яўген Ждан — вельмі вопытны сцэнограф, ён шмат гадоў працаваў у оперным тэатры, аформіў дзесяткі спектакляў і свой багаты творчы вопыт і талент перанёс цяпер у Тэатр музкамеды. Гэта здараецца не часта, калі пры адкрыцці заслоны публіка апладзіруе рабоце мастака. Асабліва ўражвае яго сусперзаслона да спектакля "Цыганскі барон", на якой у вобразнай форме сканцэнтравана ўся тэматыка пастаноўкі.

Нельга таксама не сказаць пра ролю балета ў гэтых спектаклях — без яго яны не былі б такімі відовішчнымі. Гэта не толькі чыста балетныя нумары, такія, як, да прыкладу, "Карсіканскі танец" і "Цыганскія напевы", але і ўдзел артыстаў балета ў скразным дзеянні спектакля, што стварае яшчэ адзін вобразны рад.

У Тэатры музычнай камедыі былі і іншыя пастаноўкі, якія выходзілі за рамкі жанру. Напрыклад, італьянская камічная опера "Viva la mamma", дзіцячая опера "Гісторыя Кая і Герды", амерыканскі мюзікл "Хэло, Долі", мюзіклы беларускіх аўтараў — "Мельнерка" Яўгена Глебава і "Шклянка вады" Уладзіміра Кандрусевіча. З той прычыны, што ў тэатры доўгі час не было галоўнага рэжысёра, да пастаноўкі гэтых складаных спектакляў запрашаліся вядомыя пастаноўшчыкі з Санкт-Пецярбурга і Масквы.

Ужо даўно стала відавочным, што наш Тэатр музычнай камедыі можа не толькі паставіць любы спектакль у сваім жанры, але яму пад сілу практычна любы музычны спектакль: балет, опера, нават мюзікл. Таму ў апошні час перад творчым калектывам паўстала пытанне аб змене статуса тэатра, а дакладней, аб пераварэнні Дзяржаўнага тэатра музкамедыі ў Дзяржаўны музычны тэатр. Гэта не значыць, што з тэатра знікне аперэта — без яе музычны тэатр цяжка сабе ўявіць. Проста са зменай статуса тэатр зможа смела брацца за пастаноўкі ў любым музычным жанры, мюзікл і опера не будуць рэдкімі гасцямі ў рэпертуары тэатра, і ніхто не будзе папракаць, што, маўляў, музкамедыя займаецца не сваёй справай. Калі тэатр так вырас — яму трэба даць дарогу.

У вышэйшых кіраўнічых структурах гэтую ідэю падтрымалі, а ўлічваючы тое, што ў тэатра ёсць ужо галоўны рэжысёр, які сябе добра зарэкамендаваў, пытаннем аб змене статуса тэатра цяпер займаецца Савет Міністраў. І цалкам верагодна, што новы тэатральны сезон стане ў гісторыі тэатра пераломным.

Зоя ЛЫСЕНКА

ЧЭРВЕНЬ

ПРАЗ ПРЫЗМУ "БАГЕМНАГА" ШКЛА:

А
АПРАБАЦЫІ
АВАЦЫІ
АНТУРАЖ
АЖЫЯТАЖ

ЛЕТНЯЯ НОЧКА, КУПАЛЬСКАЯ...

Старажытная філасофія сцвярджае, што ёсць чатыры формы існавання часу і што не час змяняецца вакол чалавека, а чалавецтва, эвалюцыянуючы, праходзіць скрозь кола часу. Мінуўшчына і будучыня існуюць аб'ектыўна, і чалавек пры пэўных умовах можа змяніць хуткасць свайго руху ў часе, напрыклад, пры пераходзе ў іншы прасторава-часавы кантыніум.

Летняе сонцастаянне з 23 па 24 чэрвеня з'яўляецца паваротным пунктам у руху Сонца. Менавіта ў гэтую ноч беларусы спрадвеку адзначалі адно са сваіх найвялікшых святаў — Купалле. Усё квітнела навокал, і ўсеагульнае хараство прыроды надавала гэтай пары асаблівую ўрачыстасць.

Беларусы верылі, што жыццё магчымае толькі пры супрацьстаянні Агню і Вады, маючы на ўвазе адзінства і супрацьлегласць мужчынскага і жаночага пачаткаў. Таму ў купальскую ноч людзі збіраюцца на ўзгорках і робяць вогнішчы, здабываючы агонь трэннем сухой драўніны аб вільготную або сухога каменя аб мокры. Агонь у старажытных сімвалізаваў племя, род, народ, дом. Гэта быў светлы пачатак, які ў цёмную купальскую ноч праганяў варожыя сілы начной цемры. Агонь паводле павер'яў, дапамагаў ачысціцца ад хвароб і сурокаў.

Сёлета на Купалле бог Пярун наслаў на нашу зямлю не проста навальніцу, а ўраган. У навальнічным полымі ён кіпяціў дажджавую ваду, купаў ёю неба і зямлю. Ураган зносіў дахі з хат, выварочваў і ламаў дрэвы, перакульваў машыны, але людзі, якія сабраліся ў гэтую ноч на ўзгорку ля возера Пціч, што непадалёк ад Дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту, не спалохаліся. Адначасова сабраўся народ і ля рэчкі ў вёсцы Вязынка, на радзіме Янкі Купалы. Маладыя і старыя сышліся разам, каб уславіць Перуна, які павяртаў сонечнае кола ў напрамку да зімы ды гасіў гарачыя сонечныя промні дажджом. Людзі на Купаллі сімвалічна гэтае дзеянне імітавалі скатваннем палаючага кола ў ваду, агонь якога злучаўся з вадой возера, і ў сакральным значэнні адбываўся эратычны акт, што прыносіць пладнасць зямлі. Свята Купалля — еднасць Сонца і Вады. Купала — куп — белы, чысты. Ярыла — яр — яркі, чырвоны, жывы. Жыццядайны Агонь у шлюбе з Вадою дае Жыццё. Таму, мабыць, і наш народ так шануе бела-чырвоную колеравую гаму. Таму і тыя, хто не забыўся яшчэ, што мы —беларусы, апрануліся ў белыя вышыванкі з чырвоным арнаментам. Зліліся ў адзін чысты голас спевы фальклорных гуртоў "Дзяньніца", "Госціца", дзяўчат і хлопцаў з "Рыцарскага ордэна", навучэнцаў мастацкай вучэльні імя Глебава, Беларускага гуманітарнага ліцэя, студэнтаў Беларускай акадэміі мастацтваў, БДУ і шмат каго яшчэ...

І адбыўся цуд: неба, што было цалкам зацягнута шэрымі нізкімі хмарамі, нібыта парвалася. У ім ўтварылася дзірка, і на ўзгорак, дзе сабраліся купальнікі, не пралілося за ўсю ноч ніводнай кроплі. Пэўна, гэта літасцівая багіня Жыва, якая ў гэтую ноч пераўтварылася ў Купалу, пачула спевы ў яе гонар і засланіла нас ад урагану і навальніцы, што злаваліся навокал...

Валянціна ЯКІМОВІЧ,
супрацоўніца Дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту.
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

... ПЯТРОВА НОЧКА МАЛЕНЬКА

Адпалалі купальскія вогнішчы, адзвінелі купальскія песні. За іх бляскам і веліччу неяк засталося ў цені яшчэ адно вельмі цікавае народнае свята — дзень святых Пятра і Паўла, што адзначаецца праз пяць дзён пасля Купалля.

Здавалася б, сярэдзіна лета, аб восені яшчэ і думаць рана, але народная мудрасць нагадвае: "Прыйдзе Пятрок — адарве лісток". Кажуць, што першымі набліжэнне восені адчуваюць жабы — "Пятро сабраў жаб у вядро", ужо не пачуеш іх квакання. І зязюлі больш не пачуеш. Згодна з народнымі ўяўленнямі, зязюля на Пятра змаўкала, бо падавілася сырам альбо ячменным коласам. А на Палессі казалі, што абернецца зязюля каршуном і будзе лётаць бліз людскіх жытлаў. Вось і кувае зязюля "ад Вялікадня да Пятрочка, а пасля Пятрочка ні дзянёчка".

Дзень святога Пятра быў пераломным і для вясковых пастухоў, увесь дзень яны нічога не елі, каб ваўкі не душылі жывёлы, затое збіралі ім аднавяскоўцы так званую "пятроўшчыну" — плату за працу. Але што цікава: да Пятра пастухі мусілі не галіцца і не падстрыгацца, а так і хадзіць "кашлацікамі". Дзеці жартавалі:

Пастух-шкарада, чарвівая барада,
Чаму бароды не голіш,
Чаму ў поле не гоніш?

А вось гаспадыні на Пятра ў грады не ішлі, толькі позна, па захадзе сонца, адламвалі ад качана тры лісцінкі ды неслі ўкінуць іх у студню — каб не гніла капуста. Палескія жанчыны заламвалі жменьку лёну і закапвалі яе ў зямлю, замаўляючы гэтым урадлівасць. Набліжалася жніво. Пятроў дзень — разгон-дзень, што "разагнаў дзевачак з вулачкі, падаваў сярпочкі ў ручкі".

Па дні Пятра народныя знаўцы прадказвалі надвор'е ды ўраджай. "Калі на свята Пятра дождж, будзе жыта як хвошч", "Калі Пётра з Паўлам плачуць, дык людзі праз тыдзень сонца не ўбачаць". А надвор'я на Пятра чакалі толькі добрага, бо гэта гарачы час і ў працоўных адносінах — "Святы Пётра талаку збіраў копы сена вазіць, стагі складаць", "Хто ў Пятроўку сена не косіць, той зімой у сабак сена просіць".

Шмат прыказак пра гэты дзень склалі нашы продкі, і столькі ў іх мудрасці і паэзіі! Але каб зразумець асобныя, трэба многае ведаць з нашае гісторыі. Так, кажуць: "Пайшоў Пятрок без парток", і прычын таму некалькі. Па-першае, "Пятро з дуба ўпадзе" — скончыцца пост. "Пятроўка-галадоўка, калі стары хлеб паелі, а новага не нажалі". На Украіне жартавалі, што гэты пост прыдумалі вясковыя гаспадыні: яны ніяк не маглі нарыхтаваць тварагу ды масла, бо іх ласыя мужы ўсё пад'ядалі. Па-другое, дзень 29 ліпеня па старым стылі вылучаўся і ў быце грамадзянскім, бо служыў тэрмінам аплаты даніны і пошлін (існавала так званая "пятроўская даніна", ці пятроўскія паборы на карысць царквы), што часам даводзіла селяніна да галечы. І патрэцяе, як сведчыць Стоглаў, на Пятра хадзілі ў гаі "деяти зде бесовские потехи".

У беларускіх вёсках на Пятра дзяўчаты хадзілі ў лес развіваць вянкі, якія былі завітыя на Сёмуху. Радавала вока зеляніна сплеценых бярозавых вершалін, засохлыя ж галінкі не прадвяшчалі нічога добрага. Вечарына ж гэтая была чыста жаночая, у лесе, вакол вогнішчаў, з гарэлкай, блінамі і абавязковай яешняй. Безумоўна, гучалі песні. Калі выпадала зазірнуць на такую жаночую гулянку мужчыне, зрывалі з яго шапку і кідалі яе ў агонь.

Многія звычаі Пятра паўтаралі купальскія, асабліва рытуалы з агнём, вогнішчамі, што і зразумела, бо прыпадалі гэтыя святы на перыяд аднаго старажытнага шанавання сонцавароту.

А пятроўскія песні згадвалі нейкую дзіўную траву гарду, горду, і невядома, ці то гэта рэальная расліна, ці чароўнае зелле?..

Да ў гародзе гардовіца,
Цяжка хлопцам
Пятровіца.
Ідзіце, хлопцы, гарду рваці,
Лягчэй будзе Пятра ждаці.

Тыпер Купала, взавтра Ян,
Пошлы дывочкы в зылёный
гай.
В зылёный гай горда рваты,
Каб трудно ворогам
Пытра ждаты (палес.).

А яшчэ старыя людзі казалі так, "Да Пятра дзеўка хітра, а па Пятры — хоць твар ёй падатры". Бо быццам бы да Пятра дзяўчаты імкнуліся спадабацца хлопцам, каб хутчэй выйсці замуж. Калі ж намаганні не прыносілі поспеху, даводзілася чакаць наступнай пары сватанняў і вяселляў.

Пятрова ночка маленька,
Не выспалася паненка,
Усю ноч не спала, сватоў
чакала...

Таццяна ВАЛОДЗІНА

ЯЎГЕН

Выдавецкая фірма "Паліфакт" і яе лідэр, публіцыст Яўген Будзінас, сваю вядомасць шыраць і дзякуючы, акрамя ўсяго іншага, многім культуралагічным праектам. Мода на ўдзел прыватнага капіталу ў падтрымцы нацыянальнай культуры спакваля праходзіць, выразна меншае. Прычына на тое зразумелая: ніякай палёгкі за сваю дабрачыннасць айчынны бізнес не атрымлівае. Болей таго: псіхалогія кантралёраў за падаткамі і "чэснасцю" "новых беларусаў" пабудавана такім чынам, што кантралёры лічаць, калі багаты чалавек аддае свае грошы на культуру, то значыць яму іх не шкада. А, маўляў, не шкадуюць толькі лёгка заробленага, украдзенага, калі хочаце. Вось і перакана违 многія патэнцыяльныя мецэнаты, што лепш не высоўвацца.

Яўген Будзінас ... высоўваецца. Як прыклад — незразумелая многім акулам улады і бізнесу яго дзейнасць па стварэнню музея матэрыяльнай культуры "Дудуткі". (Гэта ў Пухавіцкім раёне, паблізу вёскі Дудзічы.) Унікальны і адзіны для нашай краіны прыватны музей становіцца паціху турысцкай Меккай Беларусі. "Дудуткі" — і месца правядзення традыцыйных фэстаў старасвецкай культуры. Днямі адбыўся трэці па ліку (першы — у чэрвені 1995 года, у рамках Міжнароднай канферэнцыі "Музеефікацыя гістарычных тэрыторый").

Адметнасць свята на зямлі, авеянай памяццю асветнікаў Ельскіх, у тым, што ў дудзіцкую старонку прыязджаюць самыя розныя знакамітасці. Вось і сёлета госці на фэсце былі не звычайныя. Але спярша пра праграму свята. Адным з пачаткаў фэсту сталася падарожжа: "На старадаўніх

"ВЯЛІКІ" РАСПАЧАЎСЯ З ЛІДЫ...

Выступае ансамбль песні і танца імя М.К.Агінскага.

У мінулыя выхадныя ў старажытнай Лідзе прайшоў Першы Рэспубліканскі фестываль ансамбляў песні і танца, які адначасова стаў першым мерапрыемствам Рэспубліканскага фестывалю народнай творчасці, што будзе працягвацца да ліпеня 1998 года.

Ансамбль песні і танца як форма мастацтва народжаны ў савецкія часы. Толькі вялікая дзяржава з ідэалогіяй калектывізму магла дазволіць сабе утрымліваць калектывы, якія складаліся з дзесяткаў удзельнікаў, куды ўваходзілі і група выканаўцаў на музычных інструментах, і танцавальны гурт, і хор. Усяго колькасць выканаўцаў такога калектыву дасягае 70 — 80 чалавек, і нават проста перавезці іх для гастроляў можа стаць вялікай праблемай. Таму, на думку спецыялістаў, такія ансамблі сёння перажываюць, так бы мовіць, не толькі "крызіс жанру", калі іх актуальнасць быццам падае, а і матэрыяльныя нягоды, што ставяць іх на мяжу выжывання. А да таго варта дадаць, што слухачы наогул сёння аддаюць перавагу электронным носьбітам музыкі і асабліва не спяшаюцца ў глядзельныя залы. З іншага боку, такі ансамбль з'яўляецца унікальным прыкладам узаемадзеяння творчых асоб — тут павінны спалучацца не толькі танец, песня і музыка, але і работа кіраўніка гурта, харэографа, дырыжора, якія і ствараюць паліфанічны твор. На Гродзеншчыне такіх ансамбляў больш, чым ва ўсіх іншых абласцях краіны разам узятых, таму менавіта тут было вырашана правесці абласны фестываль, які пасля перарос у рэспубліканскі. Сябры аргкамітэта адзначылі зладжанасць работы ўсіх службаў, якія забяспечвалі работу фестывалю, што арганізатарам дазволіла адчуваць сябе гасцямі на свяце: арганізацыйныя пытанні былі вырашаны мясцовымі ўладамі.

Горад можа займець свой традыцыйны фестываль, бо тут ёсць выдатная зала ў Доме культуры, канцэртныя пляцоўкі. Гэта дазваляе Лідзе, на думку арганізатараў, заявіць пра сябе не менш ярка за тыя ж Віцебск ці Магілёў.

Падчас гутаркі ў выканкаме закраналіся праблемы існавання народных калектываў увогуле (не толькі "кангламератаў" кшталту ансамбля песні і танца). Бо многія з іх проста не могуць выехаць на фестывалі, якія праводзіць Міністэрства культуры, — ім раяць шукаць спонсараў. А якога спонсара можа знайсці сельскі калектыў? Там жа няма заможных прадпрымальнікаў. Таму любая дапамога калектывам, няхай самая сціплая, мае вялікае значэнне. Вядома, любы калектыў можа існаваць толькі ў тым выпадку, калі вядзе актыўную канцэртную дзейнасць: як толькі ён сядзе на "галодны рэпетыцыйны паёк" — ён пачынае затухаць і, фактычна, развальваецца. Таму асаблівая падзяка выказвалася і арганізатарам фестывалю — Міністэрству культуры Рэспублікі Беларусь, Упраўленню культуры Гродзенскага аблвыканкама, Лідскаму гарадскому выканаўчаму камітэту, Лідскаму раённаму выканаўчаму камітэту, і яго фундатарам (няхай даруе чытач за доўгі спіс) — Малочнакансерваваму камбінату, Вытворчаму аб'яднанню жыллёва-камунальнай гаспадаркі, гаспадаркам Лідскага раёна (калгасу "Беларусь", саўгасу "Маламажэйкава", торфапрадпрыемству "Дзітва", Лідскай "Сельгастэхніцы"). Асаблівы каларыт фестывалю надало спонсарства Лідскага піўзавода — адзін са спецыяльных прызоў уяўляў сабой скрыню піва.

Выступае "Яблынька" з Гарадка Віцебскай вобласці.

Удзельнікі фестывалю на вуліцах Ліды.

Фестываль прайшоў у літаральным значэнні гэтага слова "на ўра" — апладысменты перапоўненай залы на гала-канцэрце былі гучнейшыя за ўзмоцненую дынамікамі музыку. Сапраўды, больш дзесяці калектываў паказвалі цэлыя комплексныя праграмы з элементамі драматургіі, якія былі "сшытыя" імправізацыямі вядучых — Алега Скарыны і Ганны Янавай. Асаблівую цікавасць у мяне выклікаў смаргонскі ансамбль песні і танца імя М.К.Агінскага, які паказаў, што класічныя аўтарскія творы могуць выдатна спалучацца з "народнасцю", за што і атрымаў спецыяльны прыз штотыднёвіка "Культура". Гарадоцкі калектыў "Яблынька" і жлобінскі "Крыніца" атрымалі ганаровае трэцяе месца, другое занялі "Лідчанка" і ўжо згаданы ансамбль песні і танца імя М.К.Агінскага, а пераможцамі сталі маладзечанскі ансамбль "Спадчына" і гродзенскі "Нёман".

За два дні да пачатку гэтага фестывалю па прапанове Міністэрства культуры і федэрацыі прафсаюзаў урад прыняў рашэнне аб правядзенні Першага фестывалю народных мастацтваў Беларусі пад умоўным дэвізам "Беларусь — мая песня". Адкрыццё яго ў бліжэйшы час адбудзецца ў Мінску, абласных і раённых цэнтрах. Фестываль у Лідзе стаў першым святам, якое распачало гэтую грандыёзную праграму. Па меркаванні арганізатараў, гэты форум павінен ахапіць усе віды і жанры народнага мастацтва, а таксама аднавіць традыцыю правядзення буйных фестываляў. Бо апошні падобны праходзіў... дзесяць гадоў таму і быў прысвечаны 70-годдзю Кастрычніцкай рэвалюцыі. Пасля праводзіліся толькі лакальныя фестывалі, абмежаваныя тым або іншым жанрам. У гэтым, "вялікім" павінны прыняць удзел усе калектывы — пачынаючы ад вясковых і да калектываў абласных цэнтраў і сталіцы. Такія форумы, як Рэспубліканскі фестываль харавых калектываў "Пеўчае поле", які адбываецца на Нарачы 4 — 6 ліпеня, Фестываль беларускага гумару, які пройдзе ў Калінкавічах 11 — 13 ліпеня, ужо ўваходзяць у структуру Першага фестывалю народнага мастацтва. Пачынаючы са снежня, будуць праходзіць раённыя, гарадскія, занальныя, абласныя конкурсы па жанрах, на якіх будуць адабраны лепшыя з лепшых калектываў, а ўсе лаўрэаты абласных тураў прымуць удзел у заключных мерапрыемствах, якія плануецца правесці ў Мінску 3 — 5 ліпеня 1998 года. Мяркуецца, што фестываль стане самай яркай падзеяй наступнага года, бо ў ім прымуць удзел больш за 2 тысячы калектываў.

Алесь ТУРОВІЧ,
наш спецкар.
Фота Яўгена КАЗЮЛІ

БУДЗІНАС ... ВЫСОЎВАЕЦЦА

аўто па старажытных сядзібах". Безумоўна, усіх гасцей чакала экскурсія па музею матэрыяльнай культуры. Сярод экскурсантаў — і знакаміты арганізатар калгаснай гаспадаркі Уладзімір Лявонцьевіч Бядуля, сённяшні, так бы мовіць, сенатар, двойчы Герой Сацыялістычнай Працы. Госць не выпадковы. Ужо хаця б таму, што Бядуля і сам не цураўся спалучэння духоўных клопатаў з матэрыяльнымі турботамі. Можа таму і выстаяў да сённяшняга часу калгас Бядулі (зараз там сярэдняя зарплата складае больш за паўтара мільёна рублёў), што запрашаў калгасны старшыня ў свой Палац культуры паэтаў і мастакоў, акцёраў і музыкантаў. Нават Вазнясенскага вечар быў наладжаны для калгаснікаў. Дарэчы, Будзінас некалі працаваў у Бядулі ў калгасе, займаўся будаўніцтвам, а пасля напісаў пра яго кнігу.

Ці не галоўнае, чым апякуюцца ў "Дудутках", — гэта спалучэнне культуры, духоўнасці з рэальным жыццём. Усе музейныя цэхі, вятрак, кузня — аб'екты дзеючыя. Ёсць і кароўнік, і канюшня. Ёсць пасека. Музейшчыкі "Паліфакта" дасведчанаму гісторыку і радавому экскурсанту як быццам стараюцца нагадаць — такім быў лад жыцця нашых продкаў, ніколькі не горшым, а ў многім і лепшым за сучасную мітусню. Навучыўшыся валодаць камп'ютэрам, вывучыўшы дзве-тры замежныя мовы, мы пазбавілі сябе многага іншага. Пазбавіліся многіх майстэрстваў і ўменняў. Яўген Будзінас з гэтай нагоды гаворыць вельмі жорстка, прамалінейна, але шчыра:

— Карэннае насельніцтва гэтых мясцін валодае, на жаль, ужо толькі абмежаваным наборам гаспадарчых навыкаў. Адно бульбу, прабачце, садзіць і ўмеюць. Усе астатнія рамёствы, народныя промыслы засталіся далёка ў мінулым. Тую працу, што лічыцца сёння промыслам, могуць зрабіць толькі людзі высокакваліфікаваныя. Па дзвюх прычынах. Першая — весці вытворчасць ужо неабходна па цывілізаваных законах, а не па законах натуральнай гаспадаркі. Для вытворчасці патрэбен сучасны вобраз мыслення, "гарадскі" характар паводзін. Па-другое, спасцігнуць забытыя рамёствы могуць толькі людзі з пэўным узроўнем адукаванасці. Каб сплесці лапаць, патрэбен ужо не селянін, які забыўся пра ўсё на свеце і прапіў памяць. Патрэбен мастак, дызайнер, канструктар, улюбёны ў гісторыю чалавек. Адпаведна і зарплату яму трэба плаціць не за лапаць, а за лапаць і кваліфікацыю. І за любоў да справы таксама трэба плаціць. Прадпрыемства ў такім выпадку загіне з-за фінансавых стратаў. Дзе ж выйсце? Выйсце толькі адно — сіламі аматараў і фанатыкаў ствараць цэх рамёстваў, а майстроў падрыхтаваць тут, на месцы. Праблема — у стварэнні неіснуючага, але для Беларусі, на шчасце, не зусім страчанага. Ёсць яшчэ людзі, здольныя ўспомніць, як трэба карыстацца кавадлам, верацяном, рубанкам.

...І побач пры такой увазе да матэрыяльнай культуры як першаасновы — мастацкі пленэр, музычны салон. Пра яго — музычны салон у маёнтку Ельскіх — хацелася б сказаць крышачку падрабязней. Безумоўна, не так ужо цяжка зацягнуць і ў самую далёкую правінцыю фартэпіяна. Але... Але якія майстры сядзелі за фартэпіяна, што выконвалі! Музычны кіраўнік праграмы і выканаўца партыі фартэпіяна — дыпламант міжнароднага конкурсу Ганна Каржанеўская. Вядучы салона — мастацкі кіраўнік "Беларускай Капэлы" Віктар Скорабагатаў. Уладзімір Буры на флейце выканаў "Паланез" К.Ельскага, "Песню без слоў" М.Ельскага, "Мелодыю" з оперы "Арфей і Эўрыдыка". Захапіла ўсіх слухачоў майстэрства піяніста Уладзіміра Дулава, які выконваў "Мазурку" М.Ельскага, "Паланез" С.Манюшкі, шэраг іншых твораў. Са спевамі выступілі Віктар Скорабагатаў, Рыгор Палішчук, Алена Бундзелева. Адбылася прэзентацыя альбома і аўдыёкасеты "Антоній Генрык Радзівіл". Між іншым, гэта ўжо трэці па ліку музычны альбом, які выдае "Паліфакт".

Асобна пазначана была ў праграме адкрытая прэс-канферэнцыя "Канцэпцыя выжывання культуры ў новых умовах". Яе ўдзельнікі — людзі, неабыякавыя да лёсу музея матэрыяльнай культуры: сам Яўген Будзінас, прафесар Анатоль Федарук, прафесар Яўген Сахута, дацэнт, знаны гісторык беларускага народнага дойлідства Сяргей Сергачоў.

Асобную старонку ў гісторыю тэатральнага жыцця "Дудутак" упісаў тэатр-лабараторыя "Вольная сцэна". "Рычард" Уільяма Шэкспіра прадстаў перад гледачамі ў апратцы беларускага менталітэту (аўтарызаваны пераклад і сцэнічная рэдакцыя Аляксея Дударава). Пастаноўка ажыццёўлена заслужаным дзеячам мастацтваў, лаўрэатам Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь Валерыем Анісенкам.

Няма сумненняў, фэст старасвецкай культуры надоўга застанецца ў памяці яго ўдзельнікаў. Але зразумела і другое: фэст, іншыя мерапрыемствы ў "Дудутках" — усё дзеля таго, каб прыцягнуць увагу да такой з'явы, як прыватны музей, увогуле да самой ідэі ўдзелу прыватнікаў у захаванні і зберажэнні гістарычнай, культурнай спадчыны.

Праўда, дзяржава не заўсёды ідзе насустрач... Таму і ў гэтым плане пазіцыя Яўгена Будзінаса вызначаецца рашучасцю, прынцыповасцю:

— У нас абсалютна адсутнічае статус прыватнага музея, прыватнай калекцыі. Затое развіта супрацьпастаўленне прыватнага і дзяржаўнага. Такую прыгажосць, маўляў, ды ў прыватныя рукі... Жыве падобная логіка... І не могуць некаторыя зразумець, што менавіта ў прыватных руках гэтая прыгажосць становіцца дзяржаўным і нацыянальным здабыткам. Супрацьпастаўленне тут проста неразумнае. Рэальнасць такая, што менавіта аддаючы ў прыватныя рукі гістарычныя і культурныя помнікі, дзяржава іх набывае. Пры гэтым, вызваляючы "прыватніка" ад падаткаў, дзяржава не страчвае грошы, а знаходзіць іх, бо кожны рубель, укладзены ў аднаўленне, вяртанне культуры, павялічвае нацыянальнае багацце на сумы, якія ў дзесяткі, сотні разоў перавышаюць затраты.

Зразуметае, практыкай асэнсаванае Будзінасам ці разумее дзяржава?.. І калі яна яшчэ гэта зразумее?..

Мікола ЦІТВЯНСКІ,
наш спецкар.
Фота Сяргея ВАСІЛЬЕВА

№ 26 5 — 11 ліпеня 1997 г.

ЗАМЕСТ КРОПКІ

НАШЫ ПІЦЕРУ НЕ "ПАДАЛІСЯ"...

Шчыра кажучы, кожны фестываль, які нараджаецца на планеце Зямля, павінен жыць. Я маю на ўвазе кінафорумы. Да прыкладу, чаму ўвесь свет ведае Канскі кінафестываль, а "Лістапад", што ладзяць на Беларусі, амаль ніхто? Мяркую: Каны больш прэстыжныя, бо да гэтага фестывалю рыхтуюцца прафесіяналы-кінематаграфісты. Дарэчы, і стужкі на такога кшталту фэст трапяць не выпадкова... Дый прэміі істотней, што не лішне сказаць.

Міжнародны кінафестываль "Послание к Человеку", які ў сёмы раз адбыўся ў Санкт-Пецярбургу, заўважна набірае моцы ў сусветным фестывальным руху. Пецярбургская школа дакументальнага кіно добра вядомая і паважаная сярод прафесіяналаў і гледачоў. Дакументальнае кіно мае свой "шарм" — з цягам часу каштоўнасць яго толькі ўзрастае. І чым больш гадоў якому-небудзь хроніка-дакументальнаму фільму, тым цікавей яго глядзець, нават калі ніхто і не мысліў пра мантаж і мастацкія "звабкі". Фестываль прадставіў, на мой погляд, "цяжкія" жанры кінематографа: дакументальныя, кароткаметражныя, ігравыя і анімацыйныя стужкі патрабуюць асаблівага майстэрства — філасофскай задумы, лаканічнасці, дэтальнага мастацкага аналізу. Для ўдзелу ў конкурсных праграмах былі дасланы 433 стужкі з 43 краін свету, а ўсяго адабралі 100 стужак з 40 краін. Хочацца адзначыць, што высокая якасць фільмаў у гэтым годзе назіралася ў конкурсе дэбютаў. І калі свету Санкт-Пецярбург адкрые новыя імёны маладых таленавітых рэжысёраў, то асноўная задача кінафоруму "Послание к Человеку" будзе выканана.

Сярод конкурсных праграм у розных намінацыях удзельнічалі стужкі і беларускіх кінематаграфістаў: "Час мясцовы" Сяргея Лук'янчыкава і "Жыло-было дрэва" Уладзіміра Пяткевіча. Фільм "Фаўст Арлена" Галіны Адамовіч быў паказаны па-за конкурснай праграмай. Для даведкі хачу нагадаць, што ў 1989 годзе "Залатога кентаўра" — Гран-пры фестывалю — атрымалі беларускія кінематаграфісты Аркадзь Рудэрман і Юрый Хашчавацкі за фільм "Сустрэчны іск".

У сусветным кіно кароткаметражкі — самастойны і варты ўвагі жанр, нават знакамітыя рэжысёры час ад часу здымаюць "кароткі метр". У нас так склалася, што кароткаметражныя карціны здымаюць як дыпломныя ці дэбютныя стужкі. Тым не менш няма таго рэжысёра, які не зняў бы ў свой час кароткаметражку. Бывае, што яна застаецца адной з лепшых карцін... Памятаеце стужкі "Спыніце Патапава" Вадзіма Абдрашытава, альманах "Прыход цягніка" з удзелам Сяргея Макавецкага, анімацыйную працу "Муха" Ігара Волчака? Зразумела, што ўсе названыя імёны вядомыя ў кінематографе, я толькі хачу падкрэсліць, што кароткаметражкі — асобны і самастойны жанр.

Журы фестывалю, як і заўсёды, складалася з гучных і вядомых імён: Сава Куліш, Вінсент Моніkдам, Алі Дэркс, Волчан Волчанаў, Сяргей Дзебіжаў, Экхарт Брухнер, Мурат Мамедаў, Рэйн Раамат.

Падчас працы фэсту "Послание к Человеку" ў Санкт-Пецярбургу паралельна адбываліся некалькі вялікіх культурных мерапрыемстваў: традыцыйны фестываль "Белыя ночы", міжнародны кінафорум "Фестываль фестываляў" і, нарэшце, гастролі зорнага маскоўскага тэатра імя Ленінскага камсамола... І калі прадстаўнікі mass-media Паўночнай Пальміры вырашылі зрабіць падлік гледачоў у залах, дзе праходзілі гэтыя падзеі, то прыемна здзівіліся, убачыўшы паўнюткую глядацкую залу Дома кіно. Гэта гонар фестывалю "Послание к Человеку", бо сапраўды, у тую нядзелю надвор'е клікала пакінуць мітуслівы горад і выехаць, напрыклад, на Фінскі заліў...

P.S. Аніводная стужка беларускіх кінематаграфістаў не трапіла на гэтым фестывалі ў спіс лаўрэатаў... Шкада... Хоць вядомыя расійскія крытыкі з нецярплівасцю чакалі стужку нашага аніматара Уладзіміра Пяткевіча "Жыло-было дрэва", на якую, на іх думку, павінна было арыентавацца журы...

Лаўрэаты VII Міжнароднага кінафестывалю "Послание к Человеку".

Прызы прысуджаны:

— Гран-пры — "Залаты Кентаўр" — за лепшы фільм фестывалю: "Чорны попел", рэжысёр Шухрат Махмудаў (Узбекістан);

— прыз "Кентаўр" — за лепшы кароткаметражны ігравы фільм: "Цяжкая праца", рэжысёр Коэн Марцье (Бельгія);

— прыз "Кентаўр" — за лепшы анімацыйны фільм: "Раства", рэжысёр Міхаіл Алдашын (Расія); "Русалка", рэжысёр Аляксандр Пятроў (Расія).

Прэміі прысуджаны:

— у намінацыі "Дэбют" стужкам: "Пад Нью-Йоркам", рэжысёр Якаб Туесэн (Данія); "Залатое дно", рэжысёр Джордан Меламед (ЗША).

Спецыяльныя прызы журы:

— "Як мацуюцца крылы да спін анёлаў", рэжысёр Крэйг Велч (Канада); "Родная старонка", рэжысёр Юрый Шылер (Расія); "Серада. 19.7.1961", рэжысёр Віктар Касакоўскі (Расія).

Дыпломы фестывалю:

— "Даніна чорнаму", рэжысёр Ральф Шмерберг (Германія); "На рамонце", рэжысёр Кзаўер Аргуэла (Аргенціна); "Страх", рэжысёр Лінас Рыскус (Літва).

Прыз "Залаты Кентаўр" выкананы мастаком Дзмітрыем Пахомавым па малюнку Надзеі Рушавай.

Надзея, таленавітая школьніца, памерла ў 17 год. Пакінула пасля сябе 10 000 малюнкаў, якія таксама пэўным чынам сталі пасланнем да чалавека — дзяўчынкі, якая з пяцігадовага ўзросту бесперапынна малявала.

"Кентаўра з вянком" яна намалявала ў 14 год.

Калі перад сном разглядаць малюнкі Эшарона, то аднойчы адчуеш нейкую закальцованасць ці наканаванасць застацца ў адных трусах у цэнтры горада... Менавіта такое здарэнне адбылося з героем стужкі "Горад, якога не можа быць".

Рэжысёр Франсіска Лаўрэйра.

Як экранізацыя "бумбам-літаўскага" твора, глядзіцца стужка "На рамонце". Герой трапляе ў тэлефонную будку, з якой зляцела паперка з надпісам: "Не працуе". Урэшце ён не толькі патэлефанаваць не здолеў, але і выйсці з яе. Усю ноч герой стужкі пакутуе, як у крыштальнай труне, на цэнтральнай вуліцы вялікага горада.

Рэжысёр Кзаўер Аргуэла.

Фільм мае назву "Канапа". І на гэтай канапе адбываюцца дзіўныя рэчы. І ўсё гэта — камп'ютэрная графіка.

Рэжысёр Люк Дэгрыз.

"Паглядзіце на мяне. Я гляджу на вас" — рэальная гісторыя пра нямога фатографа. На 19 хвілін мы акунаемся ў свет, які бачаць і ўспрымаюць глуханямыя людзі, у свет поўнай цішыні, або свет нямога кіно.

Рэжысёр Брыжыт Леман.

Героі стужкі, Ён і Яна, увесь час фантазіруюць, і рэальнасць у карціне пастаянна пераплятаецца з вымыслам. Адна з выдумак — скрасці з падвала віно. Героі залазяць у вялікі чан і п'юць дар вінаграднай лазы. Ідылію парушае вартаўнік каштоўнага пограба. Адзіны паратунак — ныранне ў віно.

Кароткаметражка мае назву "Саладзей за віно".

Рэжысёр Юлія Лакцяў.

Расповед пра жыццё чыгуначніка, які 53 гады правяраў дзесяцікіламетровае рэльсавае палатно... А сам ніколі і нікуды не выязджаў... Вядаць, і сапраўды існуе "Час мясцовы", бо такая назва стужкі.

Рэжысёр Сяргей Лук'янчыкаў.

ГІСТАРЫЧНЫ ДАЙДЖЭСТ

Тэрмін "дакументальнае кіно" ўпершыню выкарыстаў Эдвард Куртыс — пастаноўшчык фільма "У краіне паляўнічых за галовамі" (ЗША, 1914 год). Ён так назваў сваю стужку пра абарыгенаў Амерыкі ў рэкламным ролiку. І толькі ў 1926 годзе кінакрытык Джон Грырсан паўтарыў тэрмін у сваёй рэцэнзіі на фільм Роберта Флаэрці "Моана" у газеце "Нью-Йорк Сан".

Першым дакументальным фільмам лічыцца "Школа кавалерыі ў Самуры" (Францыя, 1897 год) даўжынёй 1330 футаў (20 хвілін).

Першую кінахроніку зняў фатограф Берт Акрс падчас адкрыцця Кільскага канала кайзерам Вільгельмам II 20 чэрвеня 1895 года. А першая дэманстрацыя карціны адбылася ў Берліне ў Каралеўскім фатаграфічным таварыстве 14 студзеня 1896 года.

Першыя поўнаметражныя дакументальныя фільмы — "Амерыканскае паляванне" (ЗША, 1912 год, рэж. Пол Рэйні), "100 год марманізму" (ЗША, 1912 год), "Вандраванне Акакія Цэрэтэлі па Рачэ і Лечхуме" (Расія, 1912 год, рэж. Васіль Амашукелі). Усе гэтыя стужкі дожыліся каля гадзіны.

Першы гукавы дакументальны фільм "Жыццё ў вёсцы" быў зняты ў Германіі ў 1923 годзе.

Самы касавы дакументальны фільм "Пра што гаварыць з аголенай дамай" (ЗША, 1970 год, рэж. Ален Фант) сабраў 10,5 млн. долараў.

Матэрыялы паласы падрыхтавала Жанна ВАСАНСКАЯ

К КУЛЬТУРА

ШТОТЫДНЁВАЯ ГРАМАДСКА-АСВЕТНІЦКАЯ ГАЗЕТА
Выдаецца з кастрычніка 1991 года

Заснавальнік — **Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь**

Галоўны рэдактар — **Людміла КРУШЫНСКАЯ**

Рэгістрацыйнае пасведчанне № 418.

Адрас рэдакцыі:
220029, МІНСК (МЕНСК), вул. ЧЫЧЭРЫНА, 1.
Тэлефон: (017) 276-94-66

Фармат А3.
Індэкс 63875.
Агульны наклад 3450.

Падпісана ў свет 03.07.97. у 20.00.
Замова 1782.

Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г. Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.

М. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.
Д. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.